

Vlaams
Parlement

vergadering **43**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Plenaire Middagvergadering

van 14 juli 2021

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de naleving van de noodprotocollen voor de jeugdwerkzomer	5
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de relance en de transitie van de economie	9
ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatie van nieuwe professionele bacheloropleidingen in Limburg	13
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de transitie van 21 internaten van Onderwijs naar Welzijn	16
ACTUELE VRAAG van Els Ampe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de capaciteitsdruk in het Brussels Nederlandstalig onderwijs	20
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verdubbeling van het aantal C-attesten	24
ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijging van de energiefacturen	28
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het concept zonedelen	33
ACTUELE VRAAG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de implicaties van het Europese klimaatpakket 'Fit for 55' voor het Vlaamse klimaatbeleid	37
ACTUELE VRAAG van Elke Sleurs aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over een eventueel verplichte vaccinatie tegen COVID-19 bij het zorgpersoneel	
ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de verplichte vaccinatie van zorgpersoneel	
ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het verplichten van vaccinatie voor zorgpersoneel	42
ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de controle op terugkerende reizigers om verspreiding van COVID-19 tegen te gaan	48

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Alessia Claes, Loes Vandromme en Philippe Muyters over de kansen voor de werkgelegenheidsconferentie met de Federale Regering en sociale partners om een werkzaamheidsgraad van 80 procent te behalen – 898 (2020-2021) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	53
VOORSTEL VAN DECREET van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur – 735 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 8 Algemene bespreking Verzoek tot raadpleging van de Raad van State	53 55
VOORSTEL VAN DECREET van Sarah Smeyers, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Katja Verheyen, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat betreft de gemeentelijke verordening waarbij het conformiteitsattest verplicht wordt – 792 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	56 56
VOORSTEL VAN DECREET van Marino Keulen, Bert Maertens, Lode Ceyssens, Andries Gryffroy, Martine Fournier en Marius Meremans over zero-emissievoertuigen en voertuigen aangedreven door alternatieve brandstoffen – 840 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	56 60
VOORSTEL VAN DECREET van Martine Fournier, Kris Van Dijck, Tom Ongena, Paul Van Miert, Brecht Warnez en Nadia Sminate tot aanpassing van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat de delegatie van de bevoegdheid voor het ondertekenen van authentieke akten over onroerende verrichtingen betreft – 845 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	61 61
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	62
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	64
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	64

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans**

– De vergadering wordt geopend om 14.44 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Minister-president Jan Jambon en de ministers Bart Somers, Matthias Diependaele en Lydia Peeters zijn verontschuldigd.

ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de naleving van de noodprotocollen voor de jeugdwerkzomer

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Beste collega's, de zomer waar we lang naar uitgekeken hebben, met jeugdactiviteiten, is van start gegaan. Verenigingen en organisaties hebben alles tot op het laatste moment piekfijn voorbereid, en dat volgens de geldende coronamaatregelen. Dat is geen evidente uitdaging, maar ze hebben het toch maar weer klaargespeeld.

In mei is er een grondige discussie gevoerd over onder welke omstandigheden en volgens welke protocollen de zomerkampen of -activiteiten zouden kunnen doorgaan. Verplichte testing is toen ook uitgebreid aan bod geweest. Er is toen, in overleg, de expliciete keuze gemaakt om dat niet te doen.

Collega's, de uitspraak van minister Vandenbroucke om dat wel te doen, op de dag dat 23.000 jongeren vertrekkensklaar staan, is dan ook bijzonder merkwaardig en eigenlijk ongelukkig. Het roept op zijn minst heel wat vraagtekens op. En misschien is het gedreven door berichtgeving dat kampen worden stopgezet omdat er een besmetting is, maar dat is net omdat die jongeren heel nauwgezet en heel strikt de protocollen opvolgen. Dat maakt het ook net zo cynisch. Het Chirokamp van Geel heeft zelfs bewezen, door vrijwillige testing, dat ook dat geen honderd procent garantie levert dat een kamp niet zou moeten worden stopgezet.

Scouts en Gidsen Vlaanderen reageerde dan ook meteen dat het organisatorisch bijzonder moeilijk is om deelnemers van jeugdkampen vooraf te testen. Het is niet alleen praktisch heel moeilijk haalbaar, maar er worden ook vragen gesteld bij de betaalbaarheid. En dan wordt het drempelverhogende effect nog buiten beschouwing gelaten, hoewel dat voor heel wat jongeren en gezinnen ook bijzonder belangrijk is.

Collega's, anderhalf jaar hebben we onze jongeren verboden om vrienden te zien, om te feesten, om te reizen of zelfs om naar school te gaan, en dat om uit solidariteit anderen te beschermen. Ze hebben ongelooflijk uitgekeken naar deze zomer. Ik denk dat wij hun dan ook ten volle het vertrouwen moeten geven en daarin alle respect en vooruitgang moeten kunnen bieden.

Daarom wil ik u de volgende vraag stellen, minister. Heeft minister Vandenbroucke contact met u opgenomen voor hij dit weekend zijn uitspraken deed over de verplichte testing? En hoe staat u daartegenover?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt voor de vraag, collega Rombouts. Het belang van jeugdkampen en activiteiten is zeer groot. Voor heel veel kinderen en jongeren is dat een echt lichtpunt aan het einde van een moeilijke periode. Ik wil misschien nog even aan de grote cijfers herinneren. Het gaat over meer dan 23.000 activiteiten in heel de zomer. Het gaat over een miljoen kinderen en jongeren. Het gaat ook over 100.000 geëngageerde leiders, animatoren en vrijwilligers.

Omdat dat net zo belangrijk is, hebben we ook heel tijdig strikte protocollen opgesteld, samen met de jeugdsector en virologen. Die hebben werkelijk heel gedetailleerde regels over bijvoorbeeld deelnamevoorwaarden, over de groeps-grootte en de bubbelwerking, over het type activiteiten, over contacten met externen, over strikte hygiënemaatregelen, over een noodprocedure en ga zo maar door.

De plaats van testing is ook heel helder gesteld. We hebben daar ook twee keer over overlegd met het Overlegcomité, op 23 april en op 11 mei. Het Overlegcomité heeft toen ook heel duidelijk gesteld dat testing en pretesting geen verplichting zijn, maar dat het natuurlijk wel kan worden aanbevolen.

Ik betreur dan ook dat er de afgelopen dagen onduidelijkheid over is ontstaan, zonder overleg met de sector. Mijn ervaring, collega's, is dat het een sector is die zeer nauwgezet de regels opvolgt en die dat vooral ook doet omdat er naar hen geluisterd wordt. Er wordt naar hen geluisterd wanneer het gaat over de modaliteiten van maatregelen. Er wordt naar hen geluisterd wanneer zij met bezorgdheden komen, bijvoorbeeld over de toegankelijkheid van het jeugdwerk voor alle kinderen en jongeren, in het bijzonder de meest kwetsbaren onder hen.

Collega's, het is op die manier, dankzij de inzet van al die vrijwilligers, dat die jeugdactiviteiten en kampen deze zomer op een veilige manier kunnen doorgaan.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Het klopt dat u in het verleden ook altijd heel veel aandacht hebt besteed aan het overleg. Het naleven van de vooropgestelde protocollen is belangrijk en is daar eigenlijk de start van. Ik hoop dat dit in de toekomst kan worden doorgetrokken en ik betreur dan ook dat andere berichtgeving, zonder overleg, de wereld wordt ingestuurd. In een dergelijke crisissituatie zijn samenwerking en duidelijkheid de sleutelwoorden voor succes.

Minister, in welke mate worden de cijfers over het aantal besmettingen en het aantal stopgezette kampen nauwgezet opgevolgd? Wanneer dan toch nog zaken de kop zouden opsteken, moet er volledige transparantie zijn en overleg met de sector, voor er eventueel andere bijsturingen of uitspraken gebeuren. Wilt u dit mee bewerkstelligen en garanderen?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Collega, ik dank u voor de vraag.

Minister, u hebt in het verleden al meermaals gesteld dat de protocollen werken en hun deugdelijkheid vorige zomer al hebben bewezen. Ze zullen dat nu opnieuw doen. We zien trouwens dat bij georganiseerde jeugdkampen – we spreken onder meer over de jeugdbewegingen – de cijfers binnen de verwachtingen liggen. Of is het nog te vroeg om de vergelijking te maken met de vorige kampzomer?

Tegelijk zien we ook een bevestiging van wat collega Van Werde in de commissie al heeft gezegd, namelijk dat ongeorganiseerde activiteiten meer gevaren

inhouden. Daar ligt de besmettingsgraad een pak hoger, tot 50 procent. We kunnen alleen stellen dat mensen zich verstandig en verantwoord moeten gedragen.

Wij willen er in elk geval voor zorgen dat beide types van jongerenvakanties niet door elkaar worden gehaald. Daarvoor is er vanuit het jeugdwerk te hard gewerkt aan deze protocollen. Zij mogen dus zeker ook niet het slachtoffer worden van de losser georganiseerde reizen. En al zeker is het uit den boze om nu jongeren met de vinger te wijzen. Zij mogen niet het slachtoffer worden van het feit dat zij als laatsten in de rij stonden voor de vaccinatie.

Een ander aspect van de zomerkampen is natuurlijk iets op heel korte termijn, dat de kampen heel erg hypothekeert, namelijk het noodweer.

De voorzitter: Uw vragen alstublieft.

Freya Perdaens (N-VA): In de paasvakantie werden er al een aantal kampen geannuleerd. Minister, ziet u mogelijkheden om de jeugdbewegingen en de kampen die door het noodweer worden gehypothekeerd, te helpen?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, mijn fractie kan zich helemaal vinden in het antwoord dat u hebt gegeven. Ook voor ons was het van belang dat het jeugdwerk in al zijn vormen en organisaties kon doorgaan. Er is ook maanden gewerkt aan die protocollen die gemaakt zijn in overleg met de virologen en met de sector om al die jeugdorganisaties toe te laten op een veilige manier hun activiteiten te organiseren. In die zin vinden wij het belangrijk dat die afspraken worden gehonoreerd.

Wij zien een verplichte testing zoals voorgesteld, om praktische redenen niet zitten. Ik kan me niet voorstellen dat een speelpleinwerking elke dag alle deelnemers zou testen. Mijn fractie is voorstander om de afspraken waar maanden aan gewerkt is en die hun nut hebben bewezen, voorlopig ten volle te steunen en te volgen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Dit item heet actuele vragen en ik denk inderdaad dat de collega die verwees naar het noodweer, helemaal de vinger op de wonde legt. Op dit ogenblik is het noodweer voor het jeugdwerk een grotere spelbreker dan covid. Ik ben zelf burgemeester van een gemeente in het oosten van het land en ik krijg nu permanent berichten van organisatoren met de vraag of ze mogen blijven, of ze mogen komen. In de provincies Namen, Luik en Luxemburg staat men vandaag met de voeten in het water en ik denk dan ook dat vandaag het jeugdwerk vooral op zoek is naar een signaal hoe het zit met de kampen op het vlak van het klimaat. Welke signalen geeft u daar, minister? Dit is immers de absolute actualiteit op dit ogenblik voor alles wat met kampen te maken heeft.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, minister, er zijn al verschillende kampen geannuleerd wegens besmettingen. Vorige zomer was dat op dit moment nog niet zo. Dat heeft deels te maken met het hoge aantal testen. Mevrouw Perdaens, afgelopen nacht – hopelijk niet komende nacht – is er ook nog om andere redenen afgezegd, hopelijk blijft dat binnen de perken.

Minister, u geeft aan dat u veel vertrouwen hebt in de jeugdorganisaties. Wij ook. Er zijn inderdaad goede en duidelijke protocollen voor de jeugdwerkzomer, maar

er wordt ook gestimuleerd om preventief te testen. Het is niet verplicht, het wordt gestimuleerd. Wij hebben er vertrouwen in dat de jeugdorganisaties capabel zijn om testen uit te voeren bij kinderen en zeker de volwassenen die mee-gaan op kamp. Er zijn organisaties die dat tonen, die dat doen momenteel. Ze hebben natuurlijk wel testen nodig daarvoor. Ik zie verschillende lokale besturen die testen voorzien. Er liggen ergens nog veel testen van de Vlaamse Regering. Bent u bereid om die alsnog ter beschikking te stellen aan de jeugdbewegingen die er gebruik van willen maken?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Voorzitter, collega's, er waren verschillende vragen over de cijfers. Professor Guy Hans communiceerde over zijn bevindingen, maar wij hebben rapportering over de volledige periode vanaf eind juni tot afgelopen maandag gekregen over 2539 activiteiten. Dat kan gaan over kampen van jeugdbewegingen, van vakantieorganisaties of speelpleinwerking of andere kleine initiatieven. Op die 2539 zijn er 52 gevallen gerapporteerd met een probleem van covidbesmetting. Dat is 2 procent. We hebben de afgelopen dagen en weken gezien dat veel van die gevallen in de pers komen. Er wordt heel veel aandacht aan besteed. Dat is wel begrijpelijk, het gaat over kinderen die plots naar huis moeten, niet op kamp kunnen vertrekken enzovoort. Maar over die 98 procent waar geen covidbesmetting is in de kamperiode, wordt natuurlijk niet gerapporteerd. Het is belangrijk om op te merken dat er in 98 procent van de activiteiten geen probleem is met covid en dat de kampen en de jeugdactiviteiten op een goede manier zijn kunnen doorgaan.

Dat is dankzij onder meer een strikt respect voor de protocollen die we hebben afgesproken, die de risico's nooit tot nul herleiden, maar wel tot een minimum beperken. Natuurlijk, pre-testing kan het risico nog verder verminderen. Ik vind het wel belangrijk, mevrouw Rombouts heeft er ook naar verwezen, om erop te wijzen dat dit geen 100 procent garantie biedt. Er zijn verschillende gevallen gesignaleerd waar op voorhand pretesting is gebeurd en het kamp is stilgelegd omdat er toch nog besmettingen waren. Er is geen enkele methode die het risico herleidt tot nul.

Mijnheer Anaf, kunnen we de jeugdorganisaties nog extra ondersteunen bij pretesting? Ik heb daarnet nog heel de jeugdsector gezien met vertegenwoordigers van jeugdbewegingen, vakantieorganisaties en speelpleinwerking. Zij zijn unaniem in hun advies om niet verder in te zetten op pretesting. Het is een aanbeveling, het kan gebeuren door de organisaties die dat wensen, maar de sector zoals vertegenwoordigd in ons overleg, is daar niet voor.

We hebben natuurlijk verschillende methodes om dat te doen voor degenen die het wel willen doen. In een aantal gevallen is het ook aangewezen. Er zijn verschillende gevallen geweest van activiteiten die niet doorgingen omdat op voorhand een lid van de leiding bijvoorbeeld zich niet goed voelde, getest werd, en waarop de volledige leiding getest werd. Dat is natuurlijk een goede manier van werken. Er zijn verschillende methodes. Dat kan via de PCR-testcentra. Dat is de veiligste manier. Er zijn dankzij de federale overheid twee PCR-testen gratis. Het kan ook via antigeentesten. Daarvan zijn nog stocks beschikbaar. Deze testen moeten echter worden uitgevoerd via een bevoegd persoon. Eerlijk gezegd, mijnheer Anaf, ik pas voor een systeem waarbij de vrijwilligers dat moeten doen en die verantwoordelijkheid moeten dragen. Daar zijn we niet toe bereid.

Collega's, zoals gezegd, is de situatie te nuanceren. Maar we nemen dit natuurlijk ernstig. 2 procent besmettingen is niet niks. We moeten de situatie ook de komende weken blijven monitoren. We zullen ook zorgen voor monitoring eind juli, midden augustus en eind augustus. Heel belangrijk is dat iedereen de

afgesproken regels op een goede manier respecteert. Daarom doe ik heel graag een oproep aan de ouders om zeker geen zieke kinderen mee te sturen op kamp, om kinderen die symptomen hebben gehad de dagen voor het kamp niet te laten vertrekken en natuurlijk om de quarantaine- en isolatieverplichtingen strikt na te leven. Ik doe ook een oproep aan de leiding, om te blijven doen wat ze goed doet, op een goede manier die protocollen na te leven, die regels heel strikt te respecteren. Tot slot misschien steek ik ook de hand in eigen boezem en doe ik een oproep aan de politici om zich te houden aan de afspraken. Hier zijn maanden voorbereidend werk aan voorafgegaan. We hebben keuzes gemaakt, strenge keuzes die een volledige zomer moeten meegaan. Daar moeten we nu niet op terugkomen. We wisten wat op ons ging afkomen. Dit is ingecalculeerd. Stick to the plan.

Het belangrijkste is dat de kampen kunnen doorgaan in veilige omstandigheden. Iedereen heeft hierin een rol te spelen. Alleen samen kunnen we dat doen lukken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Dank u wel, minister, voor dit duidelijke antwoord. Collega's, het klopt: het is misschien raar om een vraag te stellen over zomerkampen die misschien worden stopgezet door COVID-19, wetende dat er vandaag meer zomerkampen bedreigd zijn door het noodweer. Het zet het een en ander ook in perspectief. Minister, ik denk dat uw cijfer van 98 procent de discussie weer op scherp stelt, ook ten aanzien van verplichte testing.

Minister, u stelt voor om in overleg met de sector heel dit traject verder af te leggen. Alle partijen in dit halfroend hebben u daar al diverse pluimen voor gegeven in de commissie. Ik hoop dat u dit ook verder kunt zetten op deze manier.

Ik weet dat u ook hard geijverd hebt voor de paasvakantie, maar dat ook daar vertragingen werden bewerkstelligd. Nu wordt voorgesteld om de afspraken, de spelregels aan te passen tijdens het spel, zonder overleg. Dat lijkt een kwalijke gewoonte te worden. Ik hoop dat we die een halt kunnen toeroepen.

Minister, ik sluit me aan bij uw oproep en wens alle kinderen en jongeren een fantastische zomer toe.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de relance en de transitie van de economie

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, onze economie heeft een serieuze klap gehad. Dat is een understatement. Wat wel positief is, is dat we aan alles zien dat onze economie weer aan het 'relanceren' is. Er zijn meer vacatures, die trouwens ook moeilijk ingevuld geraken. We gaan, volgens mijn bescheiden mening, opnieuw naar een periode van goede hoogconjunctuur. Er zijn een aantal factoren die nog roet in het eten kunnen gooien. Ik denk aan de vaccinaties: zijn die voldoende bestand tegen corona? Wat met de grondstofprijzen? Hoe gaan die fluctueren? Wat met onze inflatie? Een eventuele nieuwe golf zou ook roet in het eten kunnen gooien.

Een aantal werkgeversorganisaties, zoals het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) en het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka), hebben

aangegeven dat ze die relanceplannen wel goed vinden. Maar we zijn nu al in relance. Naast relance hebben we ook transformatie nodig. We hebben een ingrijpende hervorming van ons arbeidsrecht nodig. U hebt zelf, ik denk eergisteren, een actie gedaan in Zuid-West-Vlaanderen rond de horeca, om te tonen dat het zeer moeilijk is om daarvoor mensen te vinden. Dit parlement neemt ook actie – dat komt straks nog aan bod – rond een aantal suggesties om federaal op het vlak van de arbeidsmarkt een aantal zaken te veranderen. Maar er zijn nog domeinen waar dingen zouden kunnen veranderen.

Op Vlaams niveau denk ik bijvoorbeeld aan vergunningen om investeringen versneld te laten lopen. Op federaal niveau zijn er ook nog wat domeinen als we kansen willen op het vlak van e-commerce.

Mijn vraag is dan ook: kan er naast het relanceplan, ook door Vlaanderen en door u als minister van Economie, gewerkt worden aan een echt transformatieplan waarin we kijken op welke manier in gelijk welk beleidsdomein de wetgeving veranderd kan worden om extra jobs te creëren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Ronse, ik ben blij om u gezond en wel, maar nog lichtjes verkouden terug te zien.

Wat uw vraag betreft: ik was inderdaad gisteren in Zuid-West-Vlaanderen om een van onze grote transformaties in de economie een duwtje in de rug te geven, namelijk het recyclen, het circulair maken van onder andere textiel en textielondernemingen. De dag voordien was ik in Noord-West-Vlaanderen om de acties rond de horeca aan te kondigen. Voor de rest doe ik ook de rest van het Vlaamse land. Ik geef u die twee voorbeelden om aan te tonen dat de acties die wij met de Vlaamse Regering nemen, eigenlijk een driedelig doel hebben.

De eerste periode hebben we het productiepotentieel gevrijwaard. Dat betekent dat we ook veel directe steun hebben moeten geven om ervoor te zorgen dat ondernemingen kunnen blijven werken nadien. In een tweede fase hebben we gezegd dat we leningen en waarborgen moeten verstrekken. Die mogelijkheden bestaan nog altijd. Bedrijven die dat willen, kunnen nog altijd een beroep doen op een aantal van die financiële instrumenten. Ten derde waren wij de eerste regering van dit land die een relanceplan had, een relanceplan dat niet alleen bestaat uit financiële injecties, maar dat vooral – en dat is net wat u vraagt – ook bestaat uit noodzakelijke hervormingen. Onmiddellijk volgend op het relanceplan hebben we een arbeidsmarkthervormingsplan goedgekeurd met de sociale partners, 'Alle hens aan dek'. Ik vind dat anderen daar wel een puntje aan kunnen zuigen. Er staan ook een heel pak zaken in waarvan we vinden dat ze noodzakelijk zijn om de arbeidsmarkt goed te kunnen laten functioneren.

Daarnaast zijn er ook zeer ingrijpende transformaties nodig in onze economie, u haalt dat zelf aan. Ik kan nog voorbeelden geven. Onze economie moet veel groener, veel duurzamer worden. Daarom is er die aandacht voor dat circulaire. We gaan dat ook doen via innovatiemiddelen. We moeten nog meer investeren in innovatie, maar niet zomaar om uit te vinden, maar om die duurzaamheids-sprong te maken en zo ook tewerkstelling bij ons te houden.

Tot slot, maar daar is minister Demir heel fors mee bezig, moeten we er ook in slagen om rechtszekerdere en snellere procedureafhandelingen te krijgen. Dus bij ons in Vlaanderen gaat de relance om veel meer dan budgetten alleen. Het gaat ook om diepgaande transformaties van de economie en de arbeidsmarkt.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wil nog even ingaan op de steun aan ondernemingen, zowel federaal als Vlaams. In de eerste golf hebben we heel snel gereageerd. Dat betekende generieke steun. In de tweede golf hebben we onze steunmaatregelen wat slimmer gemaakt, ervoor gezorgd dat de steun meer toekomt bij wie het echt nodig heeft en minder bij wie het niet nodig heeft. Nu zijn we in een andere fase terechtgekomen. Wordt er nog wat in die steunmaatregelen gesnoeid of geknipt zodat we geen helikoptergeld meer dreigen uit te delen? Ik bedoel dat zeker niet slecht, we moesten snel schakelen in die tijd, maar de steun moet echt gaan naar wie het absoluut nodig heeft. Mogen we de komende weken of maanden ook daar nog een nieuwe koers verwachten?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik sluit me heel graag aan bij de vraag en de oproep van collega Ronse. Ik denk dat we deze crisis ook moeten gebruiken – zoals trouwens elke crisis – om behalve investeringen, ook volop hervormingen te doen, iets wat de Vlaamse Regering ook doet met haar relanceplan. Ik denk dat we naar het federale niveau moeten kijken, maar zeker ook altijd naar ons eigen niveau, naar Vlaanderen. Mijn vraag gaat specifiek over iets wat ook in het relanceplan staat en waar we als Vlaanderen toch nog een serieuze weg af te leggen hebben. Dat is het verhaal van de administratieve vereenvoudiging. Ik had daarover een vraag gesteld aan de minister-president. Hij had me gezegd dat er voor de zomer een eerste operatie van administratieve vereenvoudiging zou komen waarbij men alle procedures eens tegen het licht ging houden en zou kijken waar we die kunnen vereenvoudigen. Ik weet dat u niet de minister-president bent, maar u bent viceminister-president en het is toch ook belangrijk voor onze economische relance. Daarom wil ik eens bij u informeren of u een zicht hebt op de stand van zaken rond de administratieve vereenvoudiging. Ik denk dat dat vooral voor onze bedrijven zeer welgekomen is.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, het is ondertussen iets meer dan een jaar geleden dat we hier in het parlement de resolutie rond de relance hebben goedgekeurd. De Vlaamse Regering heeft inderdaad heel snel geantwoord met een eigen plan, zowel voor de arbeidsmarkt als voor de economie. Als we nu kijken naar de stand van zaken, moeten we zeggen dat er hard en goed gewerkt is. Vorige week waren er nog de cijfers over onderzoek en ontwikkeling. Die 3 procentnorm, waar al bijna twintig jaar naar wordt gestreefd, is bereikt. Dus we innoveren ons uit de crisis.

We investeren ons ook uit de crisis. Op dit moment worden recordbudgetten vrijgemaakt voor zowel private als publieke investeringen, en vaak ook samen. Ook dat was onderdeel van onze resolutie. Tegelijk moet er werk worden gemaakt van diepgaande hervormingen, onder andere rond onze arbeidsmarkt. De werkloosheid is historisch laag en tegelijk is de knelpunteconomie terug volop aan de orde. Minister, wat is voor u de prioriteit om op het vlak van de arbeidsmarkt, toch een achilleshiel bij de ontwikkeling en groei van onze economie, te gaan hervormen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Collega Ronse, wat de steun betreft, is het op dit ogenblik zo dat er nog altijd een aantal beperkingen zijn. Je mag bijvoorbeeld niet dansen op een feest, wat betekent dat veel trouwfeesten niet doorgaan. Dus is het de logica zelf dat we de dancings en de horecazaken die leven van dansfeesten, verder steun blijven geven. Er zijn feestzaaluitbaters die op dit ogenblik opnieuw verplaatsingen van huwelijksfeesten zien. Dat is een heel vervelende zaak. Je zou kunnen zeggen dat dat later wordt ingelopen, maar

mensen trouwen niet op weekdays. Dat betekent dat er capaciteit van in de toekomst nu al wordt vastgeklikt.

Ik heb nog vragen gekregen van de toeristische winkels in cultuursteden, van de buschauffeurs en van de hotels op een aantal plaatsen. We moeten binnen de regering kijken of we 'gecibleerd' nog wat extra kunnen doen. Veralgemeende steun blijven toekennen tot de volgende drie maanden, wordt gevraagd door sommigen omdat Nederland dat op dit ogenblik doet en ook Frankrijk plannen in die zin heeft. De vraag is of dat wel zo verstandig is om dat te doen omdat je natuurlijk degenen die het echt goed doen en uit de crisis krabbelen niet meer steunt en anderen wel nog steun gaat geven. Die oefening zijn we aan het maken.

Collega Ongena, ik denk dat ik als minister van Economie de grootste administratieve vereenvoudiging heb gedaan tijdens de crisis. Ondernemers die steun nodig hadden, kregen die automatisch uitbetaald. Ik ben wel wat bezorgd over de resultaten van de controles. Voor mij is dit een ideale testcase over hoe ver je kunt gaan in administratieve vereenvoudiging. Maar alle beleidsdomeinen hebben de opdracht gekregen om screenings te maken. Wij hebben dat ook gedaan. Voor mij gaat het dan vooral over het dubbel overmaken van documenten naar verschillende diensten, dus het unieke loket. Daar wordt hard aan gewerkt. Ik ga ervan uit dat uiterlijk bij de Septemberverklaring onze minister-president daarover een stand van zaken zal geven.

Collega Bothuyne, voor mij is de oplossing glashelder. Maar de woorden zeggen is gemakkelijker dan de daden uitvoeren in dezen. Opleiden, opleiden, opleiden moet de nieuwe mantra zijn. Er zijn heel veel knelpuntvacatures. Er zijn ook mensen die willen veranderen van job en die geen job vinden. Die matching werkt niet perfect. Maar dat is niet alleen de taak van de overheid. Dat wil ik er ook bij zeggen. Dat is ook de taak van de werknemers zelf, en ook van de bedrijven die veel opener kunnen worden dan vandaag het geval is, om mensen bijvoorbeeld op de werkvloer op te leiden. We doen dat nu met de horeca. Dat is de campagne waar collega Ronse naar verwees. We zeggen aan de mensen dat ze moeten komen, ook al hebben ze geen ervaring, en we gaan ze opleiden op de werkvloer. Ik hoop dat dit succes heeft, maar het is een gezamenlijke inspanning van drie actoren die ertoe moet leiden dat de mismatch die er vandaag bestaat, opgelost wordt.

Om collega Ronse een plezier te doen zal ik ook maar zeggen dat ik van de federale overheid wat dat betreft ook wat tegemoetkomingen verwacht. Want als ik dat nu niet zou zeggen, dan zegt hij dat straks in zijn repliek.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, het is ongelooflijk lief van u. Ik ben u zeer dankbaar.

Neen, ik denk dat het nu het moment is om onze economie te vaccineren tegen het coronavirus. Vandaag leeft de economie opnieuw op. De grootste zorg hebt u inderdaad zelf gesignaleerd: bedrijven die geen mensen vinden om aan de vraag te voldoen. Dat remt onze economische groei fors af. In het parlement denken we samen met u mee hoe we dat kunnen oplossen. Daar is geen toveroplossing voor.

Tegelijk vind ik het goed dat u ook de ambitie uitdrukt om ook in andere beleidsdomeinen dan Economie en Werk, ook beleidsdomeinen die niet alleen onder de bevoegdheid van Vlaanderen vallen, na te denken over hoe we onze economie zo goed mogelijk kunnen vaccineren tegen dat coronavirus, zodat we hier met zijn

allen deftig uit geraken en hopelijk in het voorjaar 2022 op het conjunctuur-niveau zitten van eind 2019.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatie van nieuwe professionele bacheloropleidingen in Limburg

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, mijn vraag sluit mooi aan op die van collega Ronse.

In Limburg is de conjunctuur niet goed. We hebben historische problemen, zoals de mijnsluitingen en Ford Genk. Maar ook corona heeft voor veel bijkomende werkloosheid gezorgd. Wat kan ons helpen? Inderdaad: onderwijs en meer opleidingen. Daar knelt in Limburg nu het schoentje. Ik heb hier vorig jaar al de ongelijke behandeling van de de Universiteit Hasselt (UHasselt) aangeklaagd en ik kom hier vandaag terug omdat Limburg gediscrimineerd wordt.

In Limburg worden 23 professionele bachelors aangeboden. Het Vlaamse gemiddelde is 42. In Limburg wordt dus, in vergelijking met de rest van Vlaanderen, slechts de helft van de professionele bachelors aangeboden. Bovendien zijn onze studenten ook de armste studenten van Vlaanderen. We hebben een heel slecht uitgebouwd openbaar vervoer. En we hebben dus een heel klein aanbod aan onze hogescholen. Dat zorgt ervoor dat aan onze Limburgse studenten onderwijskansen worden ontzegd. Daardoor moeten ze in een andere provincie studeren. Slechts 60 procent van de Limburgse studenten blijft in Limburg. De studenten die vertrekken, blijven ook vaak in die andere provincies hangen. Dat is natuurlijk heel slecht voor onze economie want we hebben die hoogopgeleide studenten nodig in Limburg om onze economie terug op gang te trekken.

PXL en UCLL, twee Limburgse hogescholen, hadden dan ook aanvragen ingediend om nieuwe professionele bachelors te mogen organiseren, maar spijtig genoeg heeft de Commissie Hoger Onderwijs (CHO) deze aanvragen afgewezen.

Minister, vandaar mijn simpele vraag. Zij hebben beroep bij u ingediend. Hoe zult u reageren op dit beroep? Zult u onze hogescholen geven waar ze recht op hebben? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De CHO levert goed en onafhankelijk werk. Ik zou dat heel graag zo houden. Het is belangrijk dat haar werking gedepoliticiseerd is, dat het gaat over een onafhankelijke procedure voor de behandeling en uiteindelijk een onafhankelijk beoordeelend. Dat gebeurt op basis van de noden van vandaag en morgen van de Vlaamse arbeidsmarkt en maatschappij. De Vlaamse Regering heeft dat professioneel objectief oordeel van de CHO gevolgd.

Betekent dat het einde van de kansen van nieuwe opleidingen? Neen. Wij hebben ook een Vlaams Voorsprongfonds opgericht. We hebben daarvoor 60 miljoen euro voorzien. Dat is een heel goede zaak voor de toekomstige ontwikkelingen van ons hoger onderwijs. We doen een oproep aan eenieder om sterke dossiers in te dienen, als het even kan ook op grond van samenwerking met andere spelers in het hogeronderwijsveld. Die dossiers zullen onafhankelijk worden beoordeeld op de inhoud en op de noodzakelijkheid voor heel Vlaanderen. Als we een sterk

onderwijslandschap willen hebben in Vlaanderen, moet dat een rationeel landschap zijn met plaats voor specialisaties.

Het is belangrijk dat we vasthouden aan onafhankelijke procedures. Ik mag hopen dat u het ook niet anders wenst. Niemand wordt structureel benadeeld. Niemand krijgt een voorkeursbehandeling. Die schijn willen we ook absoluut niet. De geijkte wegen en transparante procedures garanderen voor iedereen dezelfde kansen. Dat is de weg die we moeten blijven gaan om ervoor te zorgen dat ons hoger onderwijs de kwaliteit behoudt die het momenteel heeft. Via het Voor­sprongfonds kunnen we nog een stapje vooruit zetten.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, zoals u waarschijnlijk weet, is er een moratorium voor het instellen van opleidingen voor professionele bachelors omdat het onderwijslandschap inderdaad competitief is. Maar tijdens dat moratorium werden meer dan tien opleidingen toch goedgekeurd, waaronder meer dan de helft in de provincie West-Vlaanderen. Begrijp me niet verkeerd, het is niet dat ik het mijn West-Vlaamse collega's niet gun, maar ik vraag mij af waarom het niet mag en niet kan voor mijn provincie.

Ik geef een concreet voorbeeld. De opleiding professionele bachelor Toegepaste Psychologie, die volgens VDAB een grote kans op werk geeft, wordt in West-Vlaanderen maar liefst twee keer ingericht, in Kortrijk en in Brugge, en ook twee keer in de stad Antwerpen. En dit terwijl Limburg deze opleiding helemaal niet mag organiseren. Ik begrijp dit niet, minister. U moet mij toch eens uitleggen hoe het kan dat er zo'n ongelijke verdeling is in Vlaanderen en vooral waarom Limburg systematisch gediscrimineerd wordt.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, collega's, ik ben even de woordvoerder van mijn collega Johan Danen die mij het verhaal van mevrouw Beckers heeft bevestigd. Hij zegt dat er inderdaad een groot onevenwicht is tussen Limburg en de andere provincies. Hij vraagt zich af waarom dit niet kan worden rechtgezet. Mevrouw Beckers gaf het voorbeeld van toegepaste psychologie. Er zijn nog andere voorbeelden zoals artificiële intelligentie. Daarnet ging het ook nog over circulaire economie en het belang van de transformatie van de economie. Ook circulaire economie is een opleiding waarvoor een aanvraag was ingediend. Mijn collega heeft gelijk en ik steun hem dan ook als niet-Limburger. Het is een gerechtvaardigde vraag om ook in Limburg deze opleidingskansen te voorzien.

Minister, het Voor­sprongfonds biedt geen structurele oplossing. Welke structurele oplossing wil u bieden om ervoor te zorgen dat de ongelijkheid en het onevenwicht worden rechtgezet?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, collega's, innoveren en opleidingen aanpassen aan de arbeidsmarkt, zijn nodig en belangrijk; daarover zijn we het allemaal eens. Het Voor­sprongfonds zal een cruciale rol spelen.

Mevrouw Beckers, de nabijheid van hoger onderwijs – of het in Limburg of in West-Vlaanderen is – is overall belangrijk. Het is belangrijk om de drempels voor studenten weg te werken, om studenten op te leiden in de nabijheid van de economische activiteit in die regio. We willen niet dat studenten wegtrekken en bedrijven daardoor geen opgeleide mensen vinden. Het is ook belangrijk voor het praktijkgericht onderzoek dat voor de lokale ondernemers een meerwaarde kan bieden.

Wij kijken dus uit naar het Voorsprongfonds. Minister, in welke mate kan nabijheid worden meegenomen in het beoordelen van projecten die worden ingediend voor het Voorsprongfonds?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Voorzitter, minister, ik wil de vraag mee ondersteunen. Ik denk dat de uitdagingen na deze gezondheids crisis overal in Vlaanderen heel groot zullen zijn, maar zeker ook in Limburg dat historisch gezien een grote achterstand heeft. Het is ook de opdracht van de Vlaamse overheid om alle zeilen bij te zetten zodat ook Limburg versterkt uit de crisis geraakt. Onderwijs is daarbij een heel belangrijke motor.

Zonder uitspraak te doen over die macrodoelmatigheidstoets op dit concrete dossier, is het voor Vooruit wel heel belangrijk en evident dat het aanbod van arbeidsgerichte en professionele opleidingen in Limburg moet worden versterkt. Ik denk dat een sterk en divers onderwijsaanbod een van de troeven van Limburg moet worden.

We willen dus de aanvraag voor die nieuwe opleidingen ondersteunen, evenals de vraag naar een structurele oplossing.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, de Commissie Hoger Onderwijs gaat niet over één nacht ijs bij haar beoordelingen. De dossiers worden ook inhoudelijk bekeken. De commissie bestaat uit mensen die met kennis van zaken handelen. Ik wil even zeggen dat het niet gaat over mensen die alleen maar kijken naar de provincie. "Ha, dit is van Limburg. Dat doen we niet." Zo werkt de Commissie Hoger Onderwijs niet.

Voor het hoger onderwijs zit ook het secundair onderwijs en het lager onderwijs. Als ik de cijfers erbij neem, stel ik vast dat in Limburg meer in leerlingen in bso zitten – wat op zich geen probleem is –, maar ook veel meer leerlingen die na vijf jaar nog altijd geen diploma professionele of academische bachelor hebben. Als ik als Oost-Vlaming aan de Limburgers een tip mag geven, denk ik dat men moet inzetten op die voorbereiding en ik roep de scholen daar dan ook toe op.

Minister, kan het Voorsprongfonds in Limburg, maar ook in alle andere provincies, iets betekenen voor dergelijke knelpuntberoepen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Beckers, opvallend in uw discours is dat u spreekt over 'systematische' discriminatie. Dat is wel een serieuze beschuldiging die u uit. Ik nodig u uit om die hard te maken en te staven. Ik geloof wel in de onafhankelijkheid en de objectiviteit van de Commissie Hoger Onderwijs. Als u overtuigd bent van het tegendeel, dan zie ik dat graag beargumenteerd en onderbouwd. Ik denk dat ze dossiers wel degelijk beoordelen op de inhoudelijke merites.

Ik ben Vlaams minister, niet Vlaams-Brabants minister. Ik hoop dat we altijd handelen in het belang van Vlaanderen – het Vlaams belang, nietwaar – en dat we dat belang ook dienen, zeker als het gaat over de schaal van het hoger onderwijs.

Voor het Vlaams hoger onderwijs zullen we toch soms moeten loskomen van het eigen particularisme. Ook al is dat vanuit een electoraal oogpunt – ik zeg maar wat – misschien verleidelijk. Ik probeer te ageren als een Vlaams minister. Ik

hoop dat wij ook ageren als een Vlaams Parlement, met vooral de bezorgdheid omtrent de evolutie van ons Vlaams hoger onderwijslandschap. Daarbinnen is ruimte voor rationalisering en voor keuzes maken. We moeten niet versnipperen, de middelen niet vernevelen, maar wel gefocust investeren waar dat het meest aangewezen is, waar het rendement ook het grootst is.

Als u heel specifiek bekommerd bent om bepaalde Limburgse dossiers, kan ik u zeggen dat we in het kader van het Voorsprongfonds een hele financiële regeling hebben uitgedokterd waarbij we werken met trekkingsrechten. Dat is niet gewoon een dotatie die wordt overgemaakt en klaar is kees. Neen, de toekenning gebeurt altijd op grond van een kwaliteitsoordeel. Om enige richting te geven hebben we wel bedragen voor de trekkingsrechten geformuleerd voor de verschillende instellingen. Als dat gaat over PXL is dat 1,7 miljoen euro. Voor UCL Limburg is dat 1,2 miljoen euro, voor UHasselt 1,7 miljoen euro. In totaal voor Limburg – als u dat toch vanuit dat nauw perspectief bekijkt – is dat 4,7 miljoen euro. Dat lijkt me toch een serieus bedrag waarmee we aan de slag kunnen. Maar opnieuw: alle dossiers zullen door een onafhankelijke jury worden beoordeeld op hun merites en baten voor het hoger onderwijslandschap.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, zoals ik al aangaf in mijn inleiding, is dit niet de eerste keer. Iedere keer als het hoger onderwijs in Limburg wil versterkt worden, gaat deze Vlaamse Regering op de rem staan. Dat is onbegrijpelijk want we hebben drie Limburgse ministers. Blijkbaar kunnen die Limburgse ministers niet wat ministers uit andere provincies wel kunnen, namelijk Limburg geven waar het recht op heeft. Dat betekent meer opleidingen aan onze universiteit, meer opleidingen aan onze hogescholen om zo onze Limburgse jongeren gelijke kansen te bieden en ook onze jongeren de motor te maken van onze Limburgse economie. Daarom roep ik de Limburgse ministers Beke, Demir en Peeters op om op te komen voor Limburg en aan hetzelfde zeel te trekken. Ik roep ook mijn Limburgse collega-parlementsleden uit de meerderheid op om voor Limburg op te komen en te laten zien dat we op dit vlak één zijn en allemaal hetzelfde doel hebben, namelijk de toekomst van onze kinderen, en dat de stiefmoederlijke behandeling van Limburg voor altijd verleden tijd is. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de transitie van 21 internaten van Onderwijs naar Welzijn

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Toen we vanmorgen de pers lazen, minister, had ik iets van: eindelijk, het is gelukt. Het dossier van de onderwijsinternaten, collega's, sleept al heel lang aan. Zowel ikzelf als collega van der Vloet, maar ook collega's van andere partijen, hebben er in het verleden al regelmatig op gewezen dat in die onderwijsinternaten kinderen worden opgevangen en begeleid die veel meer ondersteuning nodig hebben dan enkel onderwijs. Het zijn geen zuiver onderwijsinternaten. Het gaat dan over de internaten met permanente openstelling (IPO's) en de internaten van het buitengewoon onderwijs van het gemeenschapsonderwijs (MPIGO's), maar ook over het tehuis voor bijzondere jeugdzorg Rijzende Ster en het Koninklijk Werk IBIS. Er verblijven kinderen met extra ondersteuningsnoden zoals kinderen met een beperking, maar ook kinderen die eigenlijk een jeugdzorgnood, een welzijnsondersteuningsnood hebben.

In het verleden hebben we gaandeweg gezien dat de populatie in die internaten wijzigde. Tot 30 procent van de jongeren die daar verblijven, waren eigenlijk jongeren met een serieuze welzijnsproblematiek. De internaten zijn gefinancierd op onderwijsgronden, en de mensen uit het onderwijs lieten weten dat zij niet de maximale en beste ondersteuning kunnen bieden. Ik denk, collega's, dat het dossier intussen al dertig jaar aansleept. Eindelijk, hebt u samen met uw collega van welzijn, minister Beke, een doorbraak kunnen betekenen om die transitie van die 31 internaten te doen. Dat is belangrijk. Voor onze fractie is dit echt cruciaal in het belang van die jongeren, maar ook in het belang van het personeel.

Minister, we hebben begrepen dat het om een transitie gaat. Welke stappen worden er momenteel gezet? Hoe wordt ervoor gezorgd dat de jongeren intussen een antwoord krijgen op de toenemende welzijnsproblematiek, de toenemende welzijnsnood die ze hebben? Wanneer wordt het proces beëindigd?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben fier en ik ben de collega's van de Vlaamse Regering heel dankbaar dat wij dit dossier vlot hebben kunnen trekken. Het is een grote stap voor een kleine groep. Ik moet erkennen dat de problematiek, toen ik begon bij Onderwijs, mij totaal onbekend was. Voor velen, misschien wel voor 99 procent van de Vlaamse bevolking, is het een onbekende wereld, deze historische scheefte, van ongeveer al dertig jaar, waarbij kinderen of jongeren met dezelfde noden toch een andere financiering krijgen of nagenoeg geen financiering krijgen van hun welzijnsbehoefte. Het is heel lang een struikelblok geweest, net omdat het zo'n grote stap is en zo'n grote budgettaire massa vertegenwoordigde. Het gaat over om en bij de 60 miljoen euro, voor een groep van slechts duizend leerlingen. Dat had altijd als gevolg dat die kar niet getrokken kon worden. Daarom hebben wij nagedacht over een gefaseerde aanpak, waarbij wij geleidelijk aan konden voorzien in een budgettaire injectie, met ook middelen vanuit Onderwijs. Die transitie moet voltooid worden in 2024.

Wij voorzien verschillende fases. De voorbereidingsfase is het schooljaar 2021-2022. In eerste instantie moeten wij dan werk maken van de verlenging van de beheersovereenkomsten met de IPO's. Daarvoor maken wij ook al een klein opstartbudget vrij, heel klein – 1 miljoen euro –, maar toch moeten daarmee de grootste noden gelenigd kunnen worden, met enige vrijheid in de besteding. In 2022-2023 komt de finale transitie, en in 2023-2024 de regularisatiefase. Het wordt dus heel stapsgewijs aangepakt. Dat zal wel een beetje met horten en stoten zijn, moet ik erkennen. Wij hebben ook geprobeerd om wat budgetten te clusteren, om uiteindelijk toch die bal aan het rollen te brengen. Die bal was te zwaar om hem in beweging te krijgen. Daarom hebben wij kleinere stappen gezet en gekozen voor een gefaseerde transitie. Maar dit gaat er uiteindelijk wel voor zorgen dat jongeren en kinderen met gelijke noden ook gelijk gefinancierd zullen worden. Dat is uiterst belangrijk.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik deel absoluut uw blijdschap. U zegt dat dit voor 99 procent van de mensen onbekend is. Dat klopt. Als je in het Vlaamse onderwijslandschap rondloopt of in Vlaanderen begint over de IPO's, de MPIGO's en IBIS die wij gaan omvormen, dan krijg je van de Vlaming het beleefde antwoord 'dank u wel', maar hij heeft geen idee waarover het gaat. Maar zoals u zegt, is het voor een kleine groep jongeren, toch wel duizend kwetsbare jongeren en personeelsleden die er met hart en ziel voor werken, een gigantisch grote stap. Ik hoor u zeggen dat u gefaseerd werkt, met verschillende transitiefases. In 2023-2024 moet het volledig rond zijn, met de nodige opstappen. Maar de

jongeren in die verschillende internaten hebben niet allen dezelfde achtergrond. Zij hebben verschillende noden. Hoe zal er daarmee worden omgegaan?

De voorzitter: Wenst zich iemand aan te sluiten? Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het welzijnslandschap en jeugdhulp zijn in volle evolutie. Gelet op de toestand van de internaten waarin zij zich ondanks hun inspanningen bevinden en om niet opnieuw dertig jaar te verliezen, is het van groot belang dat wij deze internaten meenemen in de evolutie. De betrokken internaten en leerlingen moeten eindelijk krijgen waarop zij recht hebben. Het is inderdaad een grote stap voor een kleine groep, zoals u het zei. Maar het is ook een zeer kwetsbare groep. De transitie is belangrijk en het traject is uitdagend. Ik ga er dan ook van uit, minister, dat de behoedzaamheid, de fasering en het respect voor alle betrokkenen ook inhouden dat niet alleen de instellingen en de leerlingen krijgen waarop zij recht hebben, maar dat diezelfde behoedzaamheid en hetzelfde respect ook worden betoond aan de personeelsleden. Hoe zult u daar rekening mee houden in die transitie?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik heb eigenlijk dezelfde vraag als mevrouw Vandromme. Wat zal er bij de transitie gebeuren met het personeel? Ze zijn eigenlijk wel een beetje bezorgd. Ze vragen zich af onder wie ze uiteindelijk zullen ressorteren.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Om het wat concreet te maken, ik had een hele tijd geleden al in de commissie Welzijn een voorstel van resolutie op de agenda gezet op basis van een heel concreet geval van een kind met een zorgnood dat vroeger vakantieopvang kon genieten in een internaat, maar dan ook regulier op internaat moest en dan ineens tijdens de vakantie geen opvang meer kon vinden in dat andere internaat. Daarmee wil ik maar aangeven dat dat echt voor problemen zorgde op het terrein. Ik heb begrepen dat dat hierdoor opgelost zou zijn. Ik denk dat dat inderdaad voor heel veel kinderen, en ook voor heel veel ouders, echt een opluchting zal zijn. Minister Weyts, ik heb een heel concrete vraag. Die transitie is inderdaad al lang bezig. Ik heb begrepen dat er ongeveer 25 miljoen euro per jaar voor die internaten van Onderwijs naar Welzijn verhuist. Er zou echter ook nog een inschatting gebeuren op basis van de zorgnood. Er zou tussen 15 en 30 miljoen euro aan worden toegevoegd. Voor zover ik had begrepen, is er echter nog niet helemaal zekerheid over de continuering van die budgetten. Is daar zekerheid over? Zullen die budgetten ook de volgende jaren kunnen worden gecontinueerd? Ik denk immers dat dat uiteraard zeer belangrijk zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, dit was een van de eerste dossiers die ik heb opgenomen toen ik in het parlement kwam. Dat is al een hele tijd geleden. Dat was nog onder minister Smet. Naar aanleiding van een werkbezoek was ik daar erg door geraakt. Zoals u zegt, het gaat hier om een echt heel kwetsbare groep, die eigenlijk nergens een thuis heeft. Ik vond dat we echt inspanningen moeten doen voor hen. Minister, dat heeft tot nu geduurd. Ik wil u echt bedanken hiervoor. Ik denk dat het goed is dat er een oplossing komt, dat er eindelijk extra middelen zullen worden uitgetrokken, want de situatie was toch echt wel schrijnend.

U hebt inderdaad een termijn, een traject uitgestippeld, waarbij het toch nog even duurt voor die extra middelen er zullen zijn. Is er geen versnelling mogelijk op dat punt? Kan er vanaf volgend jaar al niet in meer worden voorzien?

Er is inderdaad nogal wat bezorgdheid bij het personeel. Klopt het dat het onderwijspersoneel zou worden vervangen door contractueel welzijnspersoneel, en wat dan met die onderwijspersoneelsleden? Zeker onder de niet-vastbenoemden is er toch wel wat ongerustheid. Kunt u dat ook nog ophelderen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn diverse stappen die we moeten zetten. Net om te anticiperen op eventuele onrust bij het personeel heb ik ook vrijwel onmiddellijk de betrokken instellingen uitgenodigd. Dat was natuurlijk een Teamsmeeting. Ik heb daar toegelicht wat er in het verschieft lag. Het gaat dus over de MPIGO's, over het Koninklijk Werk IBIS en over De Rijzende Ster in Kuurne – allemaal poëtische namen. We hebben die dus onmiddellijk gezien, met de geruststellende boodschap dat er inderdaad een transitie zal zijn en dat we er maximaal voor zorgen dat het onderwijspersoneel hier ook wel bij vaart en niet het kind van de rekening wordt, wat absoluut niet de bedoeling is.

Welke zijn de stappen die we momenteel aan het uitwerken zijn? De eerste is de beheersovereenkomst met de acht IPO's. Die lopen nu af. Die moeten dus worden vernieuwd. Dat gaan we ook doen. Daarvoor zien we dan toch ook een eerste budgettaire opstap van 1 miljoen euro. De tweede stap is een subsidie voor de inschalingsoefening die we moeten doen. Het is immers inderdaad zo dat we momenteel werken met een budgettaire raming, op grond van de foto van 2018, dacht ik. We moeten er echter natuurlijk ook voor zorgen dat de populatie wordt ingeschaald, conform de zorgzwaarte. Daar hebben we momenteel nog geen volledig zicht op. Dat zal dus gebeuren. Om die inschalingsoefening te doen, heb ik een bedrag uitgetrokken van ongeveer een half miljoen euro voor 2021 en van 200.000 euro voor de begroting 2022, zodat we die oefening volledig kunnen afronden. Het profiel van de huidige MPIGO-IPO-populatie zal immers bepalend zijn voor de erkenningsvorm waaronder die IPO's en MPIGO's vallen.

Ten derde is er dan ook een subsidie voor De Rijzende Ster en het Koninklijk Werk IBIS. Daarvoor maken we 300.000 euro vrij – elk 150.000 euro, denk ik – op de begroting 2021 en ongeveer 150.000 euro op de begroting 2022. Die middelen kunnen vrij worden aangewend, maar natuurlijk moet dat kaderen in de komende beheersovereenkomst.

We zetten daarmee al onmiddellijk een extra stap, boven op hetgeen vandaag bestaat, maar dat absoluut te weinig is. We houden zeker rekening met de bekommernis in hoofde van het onderwijspersoneel. Dat is ook wel een voordeel, dat we stapsgewijs kunnen werken, dus niet met grote schokken, maar geleidelijk aan, met uiteindelijk als finaliteit gelijke financiering voor kinderen en jongeren met gelijke noden.

Ik wil het ook nog even hebben over de geplaatste kinderen en jongeren. Dat is ook belangrijk. Dat is een groep die ook totaal onbekend is. Geconfronteerd met die problematiek hebben we gekeken – ik denk dat het nog in 2019 was – of we iets konden doen voor de onderwijsnoden van geplaatste jongeren. Die zijn meestal al slachtoffer, maar als er dan ook geen middelen worden voorzien om voor die jongeren onderwijs te voorzien, zijn die dubbel het kind van de rekening. Daarvoor heb ik dan budget vrijgemaakt. Voor het schooljaar 2021-2022 ga ik net als vorig jaar een totaalbudget voorzien van 900.000 euro. Dat zijn extra werkingsmiddelen.

We gaan uit van – en dat is ook wel een hoog getal, als je dat ziet – 1800 betrokken internen en een bedrag van 350 euro per betrokken interne. Voor het schooljaar 2022-2023 gaan we aan de onderwijsinternaten omkadering toekennen, waarbij extra omkaderingsrekeneenheden voorzien worden voor uit huis geplaatste jongeren. Ik moet erkennen dat het soms wat knutselen is om het dossier

vooruit te kunnen krijgen, maar uiteindelijk landen we dan wel op een structurele oplossing voor heden en voor de toekomst.

– *Kris Van Dijck treedt als waarnemend voorzitter op.*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik denk dat we hier eigenlijk kunnen vaststellen dat we kamerbreed tevreden zijn dat de historische ongelijkheid van die onderwijsinternaten die kinderen en jongeren opvangen met een zorgnood, die veel minder middelen en omkadering kregen dan in de welzijnssector, wordt opgelost, en ten tweede dat er voor die jongeren – en daarover gaat het, die kwetsbare jongeren – de nodige ondersteuning is in die internaten en ook voor het personeel.

U hebt daarnet een duidelijk perspectief geschetst in de verschillende fasen dat dit gebeurt, waar ook het personeel bij wordt betrokken. Ik denk dat dat naar de toekomst een zeer goede zaak is. We stelden vast dat in die onderwijsinternaten heel veel jongeren met een extra ondersteuningsnood zaten die niet altijd beantwoord kon worden. Deze regering spant zich nu wel in om die ondersteuningsnood te realiseren, waarvoor dank.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Els Ampe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de capaciteitsdruk in het Brussels Nederlandstalig onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Voorzitter, beste collega's, een kind op de drie in Brussel heeft te horen gekregen dat er een weigering is in het Brusselse onderwijs. In sommige Brusselse gemeenten is dat zelfs bijna een op de twee. Dat betekent dat drie ouderkoppels op de tien nu met de handen in het haar zitten. Want wat moeten zij doen?

De problemen zijn er zowel voor het lager onderwijs als voor het secundair onderwijs. In het lager onderwijs kreeg 33 procent een weigering, in het secundair onderwijs 27 procent, met uitschieters in bepaalde gemeenten. Dat blijkt uit cijfers van de administratie na de afsluiting van de inschrijvingsperiode in juli. Vlaanderen en Brussel hebben natuurlijk geïnvesteerd. Er zijn plekken bij gekomen. Vorig jaar is het aantal plekken met 1 procent toegenomen. Ook de Frans-taligen zijn aan een inhaalbeweging bezig. Maar die mensen die nu een weigering hebben, die hebben wel een oplossing nodig voor september. Mijn vraag is dus, minister, welke oplossing u uit de hoed zult toveren. Hoe gaan we een plek vinden voor die kinderen in september? Hoe gaat u dat doen? Dat is de vraag die zij de hele zomer zullen stellen. Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Laat me eerst het ruimere plaatje schetsen. In de vorige regeerperiode is er 2,5 miljard euro geïnvesteerd in onderwijsinfrastructuur – in capaciteit, zeg maar. Deze regering investeert 3 miljard euro, dus nog een half miljard euro erbij. Dat bestaat uit verschillende onderdelen.

Eenzijds heb je de reguliere investeringen van ongeveer 1,4 miljard euro, of bijna de helft. Daarnaast zijn er de huursubsidies, de specifieke capaciteitsmiddelen

en het DBFM-programma (Design Build Finance Maintain) in samenwerking met de private sector voor ongeveer 1 miljard euro.

Op korte termijn is het toewijzen van specifieke capaciteitsmiddelen het meest voor de hand liggend om tot netto extra capaciteit te kunnen komen. Sinds 2010 is daar al ruim 90 miljoen euro in geïnvesteerd. Ik maak even de koppeling aan de Brusselnorm. De Brusselnorm bepaalt dat minstens 5 procent van de investeringen van de Vlaamse Gemeenschap naar Brussel moet gaan. We zitten daar met het drievoudige, namelijk 15 procent, wat toch wel een serieuze investering en een serieus engagement is, maar dat is ook absoluut nodig.

Binnen de lopende DBFM-programma's doen we natuurlijk hetzelfde. Voor de Egied Van Broeckhovenschool, bijvoorbeeld, voorzien we in een grote nieuwe school met een extra capaciteit voor 860 leerlingen. Dat is dus een grote stap vooruit.

Het spreekt voor zich dat ook binnen het nieuwe, derde DBFM-programma Scholen van Vlaanderen, Brusselse projecten kunnen worden ingediend. Ik doe bij dezen een warme oproep om ook in te schrijven op het DBFM-programma dat nu is opengesteld. Binnen de capaciteitsmonitor voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wordt een specifiek scenario gehanteerd. Het gaat om een correctiefactor ten voordele van Brussel, waarbij rekening wordt gehouden met de toenemende aantrekkingskracht van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en met de doorstroom van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs.

Ik hoop dat die oproepen overal gehoor vinden. Wat het secundair onderwijs betreft, zijn we natuurlijk een beetje aangewezen op de schoolbesturen om ter zake een initiatief te nemen. U weet dat het op dat vlak gaat om een cofinanciering. Maar wat het basisonderwijs betreft waar de nood specifiek voor Brussel zeer groot is, doe ik een warme oproep aan alle gemeenten om de nodige inspanningen te doen. Indien iedereen dezelfde verantwoordelijkheid zou nemen ten aanzien van de Brusselnorm die we drievoudig overschrijden, dan zouden we een grote stap vooruitzetten. Ik zie daar heel goede voorbeelden maar ik zie tot mijn spijt ook het tegendeel.

– Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Minister, ik wil u aanmoedigen om uw investeringen te versnellen want er is voor elk kind natuurlijk een plek nodig. De groei van de bevolking is nu eenmaal groter dan het aantal gecreëerde plaatsen. Er zal dan ook een versnelling nodig zijn. Ook voor heel Vlaanderen is het belangrijk dat er in het Brusselse onderwijs wordt geïnvesteerd. Want hoe meer plaatsen in Brussel, hoe kleiner de druk op de Rand. Die druk op de Rand is nu al voorbij de Rand. Vandaar mijn oproep om nog sneller meer plaatsen te creëren in het Brusselse onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, een op de drie kinderen heeft op dit moment geen school in Brussel en heeft een weigering gekregen. Dat zijn ouders en kinderen die radeloos zijn, die met de handen in het haar zitten, die hun vakantie met stress moeten beginnen. Ze hebben er niets aan dat u hier nog eens het ruimere plaatje komt schetsen en dat u hier nog eens uit de doeken doet welke investeringen u op allerlei manieren in infrastructuur in Vlaanderen hebt gedaan.

Zij willen natuurlijk een school op 1 september. We konden in de Franstalige pers lezen dat de Franse Gemeenschap tegen september in vijfhonderd extra plaatsen

voorziet. Ik denk dat er een gelijkaardige operatie moet gebeuren vanuit Vlaanderen. In september moeten er plaatsen bijkomen in het Brusselse onderwijs voor die kinderen die nu geen school hebben. Minister, mijn concrete vraag is wat u zult doen voor die kinderen. Zal er een oplossing zijn in september?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik stel samen met u vast dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel slachtoffer is van zijn eigen succes. Alles en iedereen wil naar dat Nederlandstalig onderwijs. Op zich is dat een mooi statement. Dat de capaciteitsmiddelen uit deze Vlaamse Regering al jaren driemaal meer zijn dan de Brusselse norm, beantwoordt daar ook aan. Daar moeten we blij om zijn.

Ik stel me wel vragen. Als ik zie hoelang het duurt om een school vergund te krijgen, als ik zie dat een aantal Brusselse gemeenten nog altijd geen eigen onderwijs hebben, als ik zie dat mensen als er dichtbij een Franstalige school is daar toch niet naartoe willen wegens de kwaliteit, dan gaat het over meer dan vierkante meters en meer dan alleen maar plaatsen. Een voormalige minister zei dat hij als hij alleen plaats zou maken voor Nederlandstaligen, hij dan Nederlandstalige scholen zou moeten sluiten. Dat gaan we vooral niet doen. Minister, ik roep u op om te kijken met de anderen wat er kan. Wij nemen alvast onze verantwoordelijkheid op.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, we hebben de aanloop naar dit debat al gevoerd op 12 mei, met de vragen daarrond. Normaal krijgen we cijfers in april en mei en dan nog eens in oktober. Deze tussenscore die mevrouw Ampe vermeldt, heb ik nog nergens gezien. Ook in de voorbije jaren werd daar geen melding van gemaakt. Het zou interessant zijn, minister, als die cijfers op uw kabinet komen, dat u ons die bezorgt. Die zouden me zeer interesseren. Het verbaast me bijvoorbeeld dat mevrouw Ampe spreekt over 24 procent in het secundair onderwijs, terwijl we toen aan 29 procent zaten. De inschrijvingsronde is nu toch voorbij, je zou toch verwachten dat dat cijfer verder gezakt zou zijn, want uiteindelijk vinden dan toch veel mensen een plaats.

Minister, kunt u ons die cijfers bezorgen? Gaat u hulp bieden aan die ouders die op dit moment nog geen plaats hebben? Misschien kunt u via maatwerk in enkele scholen toch nog een paar leerlingen bij steken.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Het capaciteitsprobleem in het Brussels Nederlandstalig onderwijs is ernstig. We hebben inderdaad op 12 mei hierover al gedebatteerd. Collega Ampe hebben we toen helaas niet gehoord. Er wordt terecht gezegd dat we moeten bijbouwen. Dat vraagt tijd, dat gebeurt niet in een-twee-drie. Het is wel belangrijk.

Collega Daniëls heeft gelijk: een capaciteitsprobleem kun je niet alleen met stenen oplossen, je gaat ook moeten investeren in mensen. Als je scholen bouwt, moeten die natuurlijk ook gevuld worden met onderwijspersoneel. Er is een groot lerarentekort in Brussel. Dat is eigen aan die grootstedelijke context. Heel vaak gaan Vlaamse leerkrachten uit Brussel weg na een aantal jaren, als er een vacature dichtbij is. Dat lerarentekort blijft ook een groot probleem in Brussel.

Wat gaat u bijkomend doen om leerkrachten aan te trekken? Wat gaat u doen om de leerkrachten die wel komen, in dat Brussels onderwijs te laten blijven? Wat gaat u doen om hen goed voor te bereiden om in zo'n grootstedelijke context les te geven?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, elk kind heeft recht op een stoel in een klas en op onderwijs naar zijn of haar keuze. De middelen voor schoolinfrastructuur deze legislatuur zijn omvangrijk voor heel Vlaanderen. Ik verwijs graag naar het regeringsamendement bij het programmadecreet waarmee subsidies worden toegekend voor de plaatsing en huur van tijdelijke modulaire units voor zeer acute vragen. Units kunnen misschien ook een oplossing bieden in het buitengewoon onderwijs. Kunnen die middelen voor die mobiele units ook in Brussel worden ingezet om aan de tekorten tegemoet te komen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We proberen altijd maximaal oplossingen uit te werken met mensen van goede wil, net zoals ik nu bezig ben met de grootste noden te lenigen in het buitengewoon onderwijs met een rist van maatregelen. We doen gelijkaardige inspanningen. We moeten wel aan de slag met uitgezuiverde lijsten. Die oefening is nu nog bezig voor Brussel. De dubbeltellingen en degenen die een oplossing kregen, moeten er nog uit. We zitten natuurlijk met de connectie met de Vlaamse Rand. Dat speelt. In sommige gevallen kan men wel elders terecht in de Vlaamse Rand.

Een van de kortetermijnmaatregelen die onmiddellijk soelaas kunnen bieden, zijn de budgettaire lijnen die we hebben om snel, op korte termijn, infrastructuurinvesteringen te kunnen doen. De tweede maatregel heeft te maken met de mobiele units – containers, zoals men zegt, maar tegenwoordig zijn die wel iets luxueuzer dan de klassieke containers van vroeger. Tot op heden was het zo dat daarvoor een huurovereenkomst getekend moest worden die achttien jaar liep. Dat vormde natuurlijk een heel hoge drempel. We hebben dat nu aangepast naar een termijn van drie jaar. We hebben daarvoor een budgettaire lijn voorzien. Ik denk dat we daarvoor ongeveer een miljoen euro hebben uitgetrokken om op korte termijn te kunnen schakelen. Dus als er een bereidheid is om te zorgen voor extra capaciteit, dan kunnen we ook op korte termijn schakelen op grond van concrete voorstellen van de kant van de schoolbesturen.

Dit is dus een oproep richting de Brusselse Nederlandstalige schoolbesturen, maar evengoed aan de gemeenten, want daar knelt nog altijd het schoentje.

Ik prijs me gelukkig dat we kunnen zeggen dat er ook goede voorbeelden zijn. We hebben burgemeester Close gezien in de 11 julitoespraak, waarbij hij het had over de investeringen die werden gedaan in het gemeentelijk onderwijs in Brussel. Dat mag best wat meer zijn, maar dat evolueert in de goede richting. We hebben ook samen de eerste steen gelegd – de eerste afbraak gedaan, was het eigenlijk – van de Mutsaard in Laken, waarbij we 264 extra plaatsen voorzien. Er is de ambitie om enkel in Brussel-stad 700 plaatsen te voorzien. Maar je moet nog altijd vaststellen dat er van de 19 gemeenten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest nog altijd zijn die geen Nederlandstalig gemeentelijk onderwijs hebben. Je spreekt dan over gemeenten met een inwonersaantal vergelijkbaar met dat van een Vlaamse centrumstad, als het gaat over Elsene, Etterbeek, Ganshoren. Ook op dat vlak valt dus wel nog wat te bepleiten.

Trouwens, als het gaat over de financiering, keer ik nog even terug naar de Mutsaard. Er is een project van 20 miljoen euro, heel concreet, in Laken. Daarvan wordt 10 miljoen euro geïnvesteerd door de Vlaamse Gemeenschap en 3 miljoen euro door de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), wat eigenlijk ook Vlaamse Gemeenschap is. 13 van de 20 miljoen euro komt dus eigenlijk vanuit Vlaanderen, waarbij we toch absoluut ons engagement tonen, de volle bereidheid om, wanneer we kunnen cofinancieren en samenwerken ten bate van ons

Nederlandstalig onderwijs in Brussel, dat te doen en ook concrete oplossingen uit te werken. Dat zal wel altijd in een samenwerkingsverband zijn.

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Ik vind het natuurlijk goed dat u Brussel niet loslaat, minister. Maar toch ook even dit: in de Brusselse gemeenten is er natuurlijk altijd Nederlandstalig onderwijs, alleen wordt dat soms ingericht door het Katholiek Onderwijs of door het Gemeenschapsonderwijs. De vraag is – en die discussie is er ook al geweest in Vlaanderen – of je drie, vier, vijf of zes verschillende niveaus moet hebben. In Vlaanderen is er provinciaal onderwijs, dat heb je niet in Brussel. Eigenlijk komt het erop neer: Vlaanderen heeft zijn bevoegdheid in Brussel en moet ter plekke zorgen voor Nederlandstalige kinderen en ook voor andere kinderen in Brussel. Ik vind het natuurlijk ook jammer dat er gemeenten zijn die onvoldoende inspanningen leveren. Maar dat mag ons er niet toe dwingen om niets te doen. Ik weet dat u heel veel inspanningen levert. Maar de mensen die vandaag geen plek hebben, verwachten vandaag helaas nog meer. En aan die mensen moeten we ook een antwoord kunnen geven.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verdubbeling van het aantal C-attesten

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, volgens cijfers van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) zijn er afgelopen juni bijna 19.000 C-attesten uitgereikt, goed voor 4,6 procent van het totaal aantal leerlingen. Daar komen nog eens 27.000 B-attesten bij. Die cijfers zijn nog niet volledig. Er zijn ook nog herkansingen mogelijk tijdens de zomer. Maar de trend is duidelijk.

Dit jaar zijn er twee keer meer C-attesten uitgedeeld dan vorig jaar. Minister, C-attesten met de C van corona, want dit jaar was een jaar van eindeloze Zoomlessen, afstandsonderwijs, mondkmaskers in de klas, een gebrek aan sociaal contact en mentale problemen. Dit was geen normaal jaar en toch werden leerlingen beoordeeld alsof alles normaal is geweest. Er is heel veel steun beloofd, maar daar hebben heel veel jongeren niks van gemerkt. Minister, als u het mij vraagt, als daar iemand een C-attest voor verdient, dan bent u dat. Want natuurlijk hebben leerkrachten en directies zich keihard ingezet. Natuurlijk was er veel creativiteit. Natuurlijk hebt u middelen vrijgemaakt. Maar ik heb van heel veel leerkrachten en leerlingen gehoord dat dat dit jaar niet volstond, dat er meer nodig was, dat er meer ondersteuning nodig was in de klas, meer hulp op maat. Dat tonen die C-attesten nu ook aan.

Onze jongerenbeweging heeft bijvoorbeeld meer dan tweehonderd leerkrachten ingeschakeld om jongeren te helpen. Die heeft studieplekken voorzien zodat jongeren ergens op een rustige plek kunnen gaan studeren. We hebben gemerkt dat daar heel veel nood aan was, maar ook heel weinig aanbod was. Dat verschilt ook heel erg tussen jongeren. Vlaanderen heeft – dat weet u – een van de meest sociaal ongelijke onderwijssystemen van Europa. De portemonnee van uw ouders heeft een enorme impact op uw slaagkansen, uw studiekeuze en ook op het krijgen van een C-attest. De coronacrisis heeft die diepe ongelijkheid pijnlijk blootgelegd, overal, maar zeker en vast in het onderwijs. Want er is natuurlijk een enorm verschil tussen een leerling die thuis hulp kan krijgen van hoogopgeleide ouders die deeltijds werken bijvoorbeeld en iemand die een kamer

moet delen met twee of drie broers en zussen en bij wie de ouders in shiften werken.

Minister, wat zult u doen om die stijging van het aantal C-attesten tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U moet de cijfers natuurlijk ook in een juist daglicht stellen. Wanneer u verwijst en vergelijkt, enkel met het coronajaar bij uitstek, namelijk 2019-2020, dan is er een toename van het aantal C-attesten. Gaat u kijken naar het schooljaar voordien – als u daar de intellectuele openheid voor zou hebben – dan zou u vaststellen dat er eigenlijk, en dat is wat geruststellend, qua C-attesten ongeveer een gelijk percentage is zoals in een precoronaschooljaar. Dat is op zich geen slecht nieuws. Wil dat zeggen dat we op onze lauweren rusten? Of achterover gaan hangen en zeggen dat er geen probleem is? Verre van. Maar ik wil wel zeggen dat u toch niet licht mag gaan over een weloverwogen oordeel van een klassenraad. C-attesten zijn niet de ziekte, maar de thermometer die aangeeft hoe het gesteld is. Je tovert ook het probleem niet weg door gewoon A-attesten uit te reiken aan leerlingen die eigenlijk geen aanspraak kunnen maken op een A-attest. Daar doe je niemand een plezier mee. Daarmee ga je enkel het probleem maar verder afwentelen naar een volgend jaar.

Wat doen we heel concreet? We zorgen ervoor dat een nooit geziene inspanning wordt gedaan: meer handen in de klas, wat we de 'bijsporang' genoemd hebben, 85 miljoen euro, we zorgen ervoor dat het lerarenplatform voor drie jaar verankerd wordt. We zorgen ervoor dat de zomerscholen volledig worden uitgerold. Dat is een nooit gezien succes. Ook dat is een zeer positieve evolutie. We zorgen er ook voor dat de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) versterkt worden. Wat betreft het welbevinden, doen we extra inspanningen via de CLB's die volgend schooljaar iets meer dan 300 vte's kunnen inzetten boven op hun contingent van normaal. Daarenboven zijn er ook de digitale toepassingen, waardoor we veel beter de vinger aan de pols kunnen houden met betrekking tot de evolutie in de scholen, maar evengoed zelfs op klasniveau. Dat zijn allemaal maatregelen die we extra nemen om ervoor te zorgen dat we de gevolgen van de coronacrisis kunnen tackelen in het volgende schooljaar en er uiteindelijk voor kunnen zorgen dat de kwaliteit van ons onderwijs niet in het gedrang komt.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, dank u wel. Ik wil gerust cijfers in een juist daglicht stellen. Als u dat internationaal vergelijkt, minister, dan hebben we een ongelooflijk hoog aantal C-attesten dat ieder jaar opnieuw uitgereikt wordt. Twee keren het gemiddelde van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), dat is gigantisch hoog. Als u zegt dat dat de thermometer is, dan toont die thermometer toch dat er iets grondig mis is in ons onderwijs als er zoveel leerlingen moeten dubbelen. Dat heeft natuurlijk ook effect op leerlingen, want we weten dat een C-attest krijgen een heel goede indicator is, jammer genoeg, van vroegtijdig school verlaten later in de schoolcarrière.

U hebt een aantal maatregelen, middelen en mensen aangekondigd. Dat is natuurlijk een goede zaak. Maar ik hoor dat men in heel veel scholen nog altijd niet weet wat dat voor hen in de praktijk zal betekenen en hoe die extra handen erbij zullen komen.

U kunt wel blablabla doen, maar dat is wel wat we op het terrein horen. Minister, die blablabla horen we op het terrein. Mensen vragen zich af hoe ze dat gaan doen, terwijl ze leerkrachten tekort hebben, en hoe ze dat ingevuld zullen krijgen.

Minister, mijn vraag is heel concreet, niet blablabla: hoe ziet het er concreet op het terrein uit volgend schooljaar in september? Waar gaat u staan met uw investeringen?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, vorig jaar bestond de vrees dat er dit jaar substantieel meer C-attesten zouden zijn omdat er vorig jaar uiteraard wegens de coronacrisis heel mild is omgegaan met C-attesten. Het zou er nog maar aan mankeren. Maar als je de cijfers van dit jaar bekijkt, kun je alleen maar vaststellen dat dit jaar opnieuw heel veel klassenraden relatief mild naar de zaken gekeken hebben en nog altijd rekening hebben gehouden met de impact van de coronacrisis en van afstandsonderwijs op leerlingen. Op zich is dat een goede zaak. Ik zeg niet dat het een goede zaak is dat er veel C-attesten zijn, maar wel dat het duidelijk is dat er niet substantieel meer C-attesten zijn dan bijvoorbeeld twee jaar geleden.

Ik denk trouwens dat je er leerlingen geen cadeau mee doet om ze toch te laten doorgaan als ze er niet klaar voor zijn. Ik denk dat het goed is om op de inschatting van de klassenraden in te gaan. Ik heb er nogal vertrouwen in dat zij dat in het belang van de leerlingen doen.

Maar de echte vraag is hoe we er concreet voor gaan zorgen dat leerlingen die blijven zitten, extra ondersteuning zullen krijgen. We hebben er al vaker over gediscussieerd. Er is de bijsprong en nog een aantal initiatieven. Ik wil nogmaals vragen welke structurele maatregelen u zult nemen om de leerachterstand te verbeteren.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voor het Vlaams Belang ligt dat groter aantal C-attesten helemaal in de lijn van de verwachtingen want vorig jaar is, zoals daarnet gezegd, erg mild gedelibereerd. In januari zijn er maar weinig leerlingen overgeschakeld van richting. Dat was nochtans ook een mogelijkheid. Het aantal C-attesten ligt zelfs lager dan twee schooljaren geleden, maar we verwachten wel dat er nog wat zullen bijkomen na de herexamens. Dat is toch een bijkomende kans voor leerlingen om het nog beter te doen.

Daarom verwachten wij ook wel extra scholieren in de komende zomerscholen. Minister, misschien hebt u al een zicht op het percentage, want vorig jaar waren het vooral leerlingen uit de basisscholen. Kunt u ons zeggen hoe het zit met de stoomcursussen voor vrijwillige lesgevers zonder pedagogisch diploma in de zomerscholen? Hoeveel zijn dat er? Wat houdt zo'n stoomcursus precies in? Wij denken nog altijd dat de leerachterstand in die zomerscholen het beste geremedieerd wordt door echte leerkrachten met een diploma, die een beter zicht hebben op de achterstandssituatie van de kinderen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, het is altijd interessant om op zoek te gaan naar de herkomst van cijfers. De coronamonitor leert ons zeer veel. De verdeling van de attesten is zeer gelijklopend met de pre-coronatijden. Dat wil ik nog een keer herhalen. In elk geval willen we zoals vorig jaar ons vertrouwen volledig uiten over de deskundigheid van de klassenraden.

Collega's, ik zoom graag in op een ander mediabericht, namelijk dat er dit schooljaar meer B- en C-attesten juridisch zouden worden aangevochten met corona als argument. Minister, is de dreigende juridisering van ons onderwijs al onderwerp van gesprek binnen de Onderwijsclub? Is er al afgestemd met de

schoolbesturen over hoe men in deze bijzondere tijden daarmee zou kunnen omgaan?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, als ik collega D'Haese bezig hoor, dan is een klassenraad een soort van donker gremium dat probeert om leerlingen toch nog C-attest aan te smeren. Ik heb er zelf in gezeten, en nogal wat mensen hier. Zo werkt dat niet. Zo werkt dat niet. Er wordt wel degelijk gekeken in welke mate een leerling de doelen heeft bereikt.

Collega Anaf, ik dank u voor uw intellectuele eerlijkheid – dat is dan het verschil tussen de twee linkse partijen – om te zeggen dat er in 2019 en 2020 2,68 procent C-attesten waren, terwijl dat aantal normaal ligt tussen 4,07 en 4,60 procent. Eigenlijk is er geen doorslag. Eigenlijk is er geen gigantische stijging. Neen, het normaliseert weer.

En, collega's, ik wil er toch op wijzen dat men de miserie doorschuift als men een leerling die de basis niet heeft laat overgaan. Dat wil ik absoluut niet doen. Dus, minister, sluit ik heel concreet aan bij de vraag van collega Vandromme: is er zicht op meer beroepen tegen die C-attesten of niet?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Collega's, we hebben de voorbije week allemaal een boekje in de bus gekregen, 'Vlaanderen in cijfers'. In hoofdstuk 14, 'Onderwijs en vorming', kun je de cijfers over het vroegtijdige schoolverlaten zien. Dat zat in 2009-2010 op 12 procent, dan heeft dat een knik gekend tot minder dan 10 procent en nu zitten we weer aan 12,1 procent. Minister, als er iets een voorspeller is van de school verlaten zonder middelbaar diploma, dan zijn het wel die B- en C-attesten. Er kan misschien een normalisering zijn, maar het is een feit dat wij op dat vlak heel hoog zitten in Vlaanderen en dat zittenblijven zelden een oplossing is voor een succesvolle schoolcarrière.

Minister, hebt u plannen om in te zetten op een correcte en betere oriëntatie? Moeten kiezen op 12 jaar is voor heel wat kinderen soms veel te vroeg. Daarna beseffen ze dat ze in de verkeerde richting zitten. Kunt u daar verder op inzetten, om ervoor te zorgen dat veel meer kinderen op de juiste plaats zitten en kunt u op die manier vermijden dat er B- en C-attesten zijn?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik plaats de cijfers even in een juist perspectief. Als je gaat vergelijken met 2018-2019, is het aantal A-attesten zelfs met een half procentje gestegen. Alles is natuurlijk relatief. Wil dat zeggen dat we achterover moeten leunen? Neen. De inspanning die we nu leveren is nooit gezien. Als het enkel gaat over Bijsporang en Lerarenplatform, nog los van alle andere maatregelen, moet de 100 miljoen euro zorgen voor 1700 voltijdequivalenten (vte's). Natuurlijk zullen dat veel meer mensen zijn, die we zullen inzetten om individueel, in de klas of desnoods daarbuiten, maar in eerste instantie in de klas, leerlingen bij te spijkeren.

Dan is de vraag waar we hen zullen vinden. Je trekt dan extra middelen uit, en dan is de vraag: 'Ja maar, waar gaat ge ze vinden?' We zijn er wel in geslaagd om die mensen effectief in het afgelopen schooljaar te vinden. Zowat alle scholen hebben een beroep gedaan op die middelen, die ze konden verkrijgen via een heel korte administratieve procedure, na het invullen van een A4. We hebben snel kunnen schakelen, met een verantwoording achteraf, steekproefsgewijs. We zijn er wel in geslaagd, dus heb ik er goede hoop op dat leerkrachten met niet

volledige lesroosters, gepensioneerden en anderen effectief kunnen worden ingezet. We zijn daar het afgelopen schooljaar in geslaagd, ik ga ervan uit dat we dat ook zullen kunnen doen in het lopende schooljaar.

Ik heb nog geen signalen van extra juridische procedures. Ik heb wel een krantenartikel gelezen dat gebaseerd was op advocaten die gespecialiseerd zijn in die materies en die graag wat reclame maakten voor hun business. Niets menselijks is hun vreemd. Maar ik heb nog geen concrete signalen dat er een piek zou zijn van juridische procedures voor de C-attesten. Als dat het geval zou zijn, signaleren we dat zeker.

Tot slot geef ik even mee – en ik weet niet of het ook een rol heeft gespeeld – dat we ook hebben benadrukt dat herexamens soms een veel beter alternatief zijn dan een C-attest geven. Dat is in hoofdte van sommigen in een donker hoekje beland, waarbij sommige leerkrachten of directies er zelfs van uitgingen dat het verboden was om nog tot herexamens te beslissen. Niets is minder waar. Dat kan in veel gevallen echt een oplossing zijn. Maar de klassenraad – of het nu gaat over herexamens of een A-attest of een B-attest of een C-attest – neemt altijd de beslissingen in eer en geweten. Soms, mevrouw Meuleman, is zittenblijven wel degelijk een goed alternatief voor de betrokken leerling of het betrokken kind. Men neemt die beslissing altijd weloverwogen, rekening houdend met de belangen van het kind en van de klas. De klassenraad geniet daarvoor – denk ik – ons volste vertrouwen. Ik zou niet willen dat men een sfeertje creëert waarbij die C-attesten worden geduid als zijnde pesterijen of totaal losstaande van het belang van de kinderen. Ik ga er echt van uit dat de klassenraden altijd het beste voorhebben met onze kinderen en jongeren en met de kwaliteit van ons onderwijs.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Collega's, men doet alsof wij zeggen dat een C-attest geven een pesterij is, maar dat is helemaal het punt niet. Waar de vraag over gaat, is waarom er zoveel C-attesten zijn. Het is geen motie van wantrouwen tegenover klassenraden. De vraag is waarom er zoveel C-attesten zijn.

We weten dat C-attesten heel ongelijk zijn verdeeld. We weten dat ze na deze crisis nog ongelijker verdeeld zullen zijn dan anders. Als men nu gewoon test, test men niet de capaciteiten van de leerlingen, maar hun thuissituatie. Dat is wat men nu test. Men test of ze een kamer alleen hebben of een kamer met vier, men test of de ouders hoogopgeleid zijn en hen kunnen helpen, men test of de ouders niet-hoogopgeleid zijn en in shiften moeten werken. Dat test men vandaag.

Deze vraag ging niet over de klassenraden, deze vraag ging over wat deze regering doet om die structurele ongelijkheden weg te werken. Daarvoor is het zwaar gebuisd.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijging van de energiefacturen

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. Ambtsgenoten, minister, Demir, 'Prijs elektriciteit en aardgas op hoogste peil in meer dan 10 jaar tijd.' 'Steeds meer Vlamingen zullen bij de jaarafrekening van de factuur moeten bijbetalen.' 'Energieprijzen gaan door het dak.' 'Er wacht de consument een fors

hogere energiefactuur dit najaar.’ De krantenkoppen liegen er niet om. Een doorsnee Vlaams gezin betaalde vorig jaar voor elektriciteit 388 euro. Dit jaar betaalt datzelfde gezin met datzelfde verbruik maar liefst 523 euro, exclusief de netkosten en taksen. Het is een stijging met 135 euro of maar liefst 35 procent op amper een jaar tijd. Wie een variabel contract heeft, betaalt dit jaar zelfs 187 euro of 64 procent meer dan vorig jaar. Bij gas is de prijsstijging zelfs nog groter. De gemiddelde Vlaming betaalt voor zijn gas nu 950 euro, exclusief de netkosten en taksen. Dat is maar liefst 391 euro of 70 procent meer dan vorig jaar. Wie een variabel contract heeft, betaalt dit jaar zelfs drie keer meer dan vorig jaar.

Waarom swingen de energieprijzen de pan uit, vraagt iedereen zich af. Wel, omdat de overheid onder andere energieproducenten verplicht om zogenaamde uitstootrechten te betalen. Dat is een soort boete omdat ze CO₂ uitstoten. Deze CO₂-boete is nu verdubbeld van 25 naar meer dan 50 euro per ton. Meer dan ooit wordt de hardwerkende Vlaming uitgeperst als een citroen, en dit terwijl zoveel Vlamingen het door de coronacrisis al moeilijk genoeg hebben. Dit is werkelijk onaanvaardbaar.

Mijn vraag is dan ook eenvoudig: wat gaat deze Vlaamse Regering doen om de energiefactuur van de Vlamingen zo snel mogelijk te laten dalen tot een aanvaardbaar niveau? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Van Rooy, ik denk dat iedereen in Vlaanderen dit heeft waargenomen. U weet dat de energiefactuur bestaat uit verschillende componenten. Er is de Vlaamse component en de federale component. U verwijst naar het feit dat energieproducenten in het systeem zitten van emissierechten kopen. Er zijn de Europese kosten voor emissions trading scheme (ETS), emissierechten. De afgelopen jaren schommelden deze prijzen nog rond de 5 euro, maar de afgelopen tijd is de prijs tot boven 50 euro per ton CO₂ gestegen. Het gaat over het systeem van emissierechten en het doet de prijs van elektriciteit stijgen omdat het wordt doorgerekend in de energiefactuur. Deze prijsstijgingen zien we niet alleen in Vlaanderen, maar ook in de rest van Europa.

Ik heb vat op de Vlaamse componenten maar niet op de emissierechten. Emissierechten zijn Europees. We moeten afwachten wat er in de plannen van Europees commissaris Timmermans zit over bijvoorbeeld emissierechten en transport. We moeten echt wel vermijden dat zulke zaken worden doorgerekend.

Hier wordt het emissierechtensysteem doorgerekend naar de elektriciteitsfactuur. Voor de Vlaamse component zijn we in het regeerakkoord heel duidelijk overeengekomen dat we die niet doen stijgen. We hebben het voorbije jaar ook al verschillende initiatieven genomen. Denk maar aan de afbouw van de steunhoogte voor hernieuwbare energie en aan andere zaken die niet meer in de energiefactuur komen. Vorige week hebben we beslist dat vanaf 2022 de kosten voor openbare verlichting niet meer worden doorgerekend.

Het gaat over een bedrag van 180 miljoen euro. Dat is vorige week ook beslist in de Vlaamse Regering. Wat de Vlaamse component betreft, daar mag u mij altijd ter verantwoording oproepen. Ik ben daar heel minutieus in, samen met de Vlaamse Regering. U hebt misschien vragen over heel dat systeem van de emissierechten, maar daar sta ik niet alleen voor. Ook wat de federale componenten betreft: dat is een ander niveau. Natuurlijk bepleiten we ook daar altijd om de nodige ‘sense of urgency’ te hebben. Maar we werken verder om de Vlaamse component in die energiefactuur verder te laten dalen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u. Mevrouw Demir, u probeert het natuurlijk te verdoezelen, maar energie wordt steeds duurder omdat ook deze Vlaamse Regering, net zoals de Europese Commissie en de Vivaldiregering, zich heeft ingeschreven in de klimaatreligie, en als een heilig dogma het ultrasnel terugdringen van CO₂-uitstoot boven alles heeft verheven. De groenestroomcertificaten, de verplichte aankoop door energieleveranciers van zogenaamd groene stroom, én de steeds duurder wordende CO₂-uitstootrechten, dat behoort daar allemaal toe, en u hebt zich daar als Vlaamse Regering achter geschaard. Maar u hebt een tijd geleden – ik was daar blij mee – de Green Deal van de EU terecht een 'Mean Deal' genoemd. Het is inderdaad een 'Green Steal' te noemen, want het is de diefstal van Vlaams belastinggeld.

Mijn vraag aan u, mevrouw Demir, is dan ook: wilt u opnieuw – zoals u enkele weken geleden hebt gedaan – vriend en vijand verbazen door zo moedig te zijn als in het PFOS-dossier? Verklaar dat u wilt stoppen met de Belgische en internationale klimaattirannie, inclusief dus die peperdure Green Deal, die de energieprijzen in Vlaanderen torenhoog doet worden.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister, u zegt: 'Ik heb daar allemaal geen vat op, want die CO₂-uitstootrechten, dat is Europa.' Maar u steunt dat natuurlijk wel, die CO₂-uitstootrechten. Uw partij steunt dat. U hebt daar in Europa voor gestemd, voor heel dat systeem van de uitstootrechten. Mijn partij heeft altijd gezegd dat dat asociaal is, omdat de mensen daar uiteindelijk voor gaan betalen. En dit is wat er nu gebeurt. U zegt ook dat u geen vat hebt op al die federale heffingen. Dat is natuurlijk waar. Maar uw partij zat in de Federale Regering op het moment dat de btw op energie verhoogd is van 6 naar 21 procent. Dat was uw partij. U bent daar mee voor verantwoordelijk. U zegt dat u wél vat hebt op de Vlaamse heffingen, en dat is natuurlijk waar. Maar dan moet u daar ook wel iets aan doen. Wij betalen honderden euro's aan distributierechten. Mijn vraag is heel eenvoudig: gaat u meer doen dan alleen maar de openbare verlichting uit de factuur halen? Want dat gaat, met alle respect, over 4 euro per gezin. Mijn vraag is: bent u bereid om een kader te creëren voor de Vlaamse distributienettarieven – waar u voor bevoegd bent –, waardoor die structureel kunnen verlagen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De discussie die hier vandaag op tafel ligt, is de discussie over de leverancierscomponent, en niet de discussie over het Vlaamse gedeelte van onze factuur, die we onder controle houden, zoals de minister terecht heeft aangekaart. De energiecomponent hebben we zelf niet in de hand, want tijdens de coronaperiode was er inderdaad heel weinig vraag en veel aanbod, en zijn de prijzen gecrasht. Nu krijgen we het omgekeerde beeld. Anderzijds kun je ook zeggen dat we hier in Vlaanderen ook de federale component niet in de hand hebben. Je kunt dan de vraag gaan stellen of het zinvol is om – zoals men federaal nog steeds wil – de kerncentrales te gaan sluiten en te vervangen door nieuwe, en door de federale overheid te subsidiëren, gascentrales. Die zorgen dan niet alleen voor de nodige uitstoot, maar de subsidies – of capaciteitsremuneratiemechanisme (CRM-mechanisme) – zullen wel betaald worden, ofwel als belastinggeld, ofwel gewoon via de factuur.

Mijn vraag aan u, minister, is of u ook nogmaals kunt aandringen bij uw federale collega's om toch te strijden voor het langer openhouden van de kerncentrales.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord. *(Opmerkingen van Björn Rzoska en Stefaan Sintobin)*

Staf Aerts (Groen): Dank u wel, voorzitter. Er wordt opnieuw verwezen naar het federale aandeel in de energiefactuur, die hoe langer hoe meer een belastingfactuur is. We moeten toch de perceptie goed houden. Het gaat over een zeer groot Vlaams aandeel, waarover de minister terecht zegt dat ze daar impact op heeft, en een deel dat vier keer zo klein is dat op federaal niveau wordt beslist. Er is daar ook het engagement om dat niet verder te laten stijgen. Het is toch wel belangrijk om dat duidelijk te schetsen.

Ik sluit mij wel aan bij de vraag hoe we naast die kleine verlaging van die Vlaamse kosten nog verdere stappen kunnen nemen. Welke mogelijkheden ziet u nog om die kosten van die Vlaamse factuur eruit te halen? Dat is en blijft bijzonder belangrijk voor de groene transitie en de elektrificatie waar onze samenleving voor staat. Zonder dat gaan we het niet halen. Ik vrees dat er een omslag moet komen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Hier gaan we weer, minister. Voor de mensen van het Vlaams Belang is het klimaatnegationisme daar weer. In alles wat we doen zijn wij dwaas en zijn zij de enigen die de waarheid zien. Voor collega De Meester is het weer allemaal de schuld van de markt en van de economie. Volgens collega Gryffroy is het uiteraard ook nog de schuld van het federale niveau. De waarheid, minister, ligt natuurlijk ergens totaal anders.

Kijk, van twee zaken één. Als het over PFOS en 3M gaat, dan moet de vervuiler betalen. Maar als het over energie gaat dan zijn we dat ineens allemaal collectief vergeten. Sorry, dan zijn een aantal mensen dat ineens vergeten. De waarheid heeft zijn rechten. De stijging van de elektriciteitsprijzen is grotendeels te wijten aan het aantrekken van de economie. Vorig jaar stonden die historisch laag, dus is het logisch dat die nu met het opveren van de economie mee optrekken. Het is helemaal niet zo dat die stijging voor het gros toe te wijzen is aan CO₂-rechten. Dat is manifest onjuist. En laten we niet vergeten dat niet elke energievorm CO₂-rechten betaalt. Groene energie wordt daardoor goedkoper. Ik dacht dat het de bedoeling was dat de vervuiler betaalt, dus wordt propere energie goedkoper.

Natuurlijk ligt daar nog die last van de distributienettarieven die we Vlaams, maar ook federaal in handen hebben. Mijn vraag, minister, is hoe u er met de Vlaamse Regering kan voor zorgen dat propere energie nog rendabeler wordt, en dus tegelijk deugd doet aan de factuur van de mensen én het klimaat.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik heb al een stukje een antwoord op de vraag van collega Schiltz en dat is door een beetje consequent te zijn. Als de Vlaamse overheid en vele partijen hier zeggen dat ze willen dat mensen meer gaan elektrificeren – of dat nu voor de auto of de fiets of voor wat dan ook is – dan moet ze consequent zijn en stoppen met elektriciteit als een soort van belasting-instrument te gebruiken. Dat is geen eerlijke manier en geen eerlijke basis om mensen op te belasten. Er zijn betere manieren dan dat.

Mijn tweede punt is dat de Vlaamse overheid, als het gaat over het terugdringen van de CO₂-uitstoot, ervoor moet zorgen dat mensen, gezinnen alternatieven hebben voor het gebruik van te veel energie. Het verwondert mij dat niemand daarop wijst want het is essentieel en betreft zowel stroom, aardgas, als aardolie. Daarom wil ik, minister, nog eens een oproep doen aan deze Vlaamse Regering om ervoor te zorgen dat er maatregelen zijn zodat mensen kunnen renoveren, dat ze daarvoor gesteund worden, dat ze alternatieven hebben voor autogebruik. Want dat kan u wel degelijk zelf. Zodat we niet eindigen in een systeem waarbij alleen wie een speedpedelec kan leasen, een Tesla kan afschrijven of een grote

spaarpot heeft voor zijn renovatie, mee kan in dit nieuwe en overigens wenselijke beleid van zuinig omspringen met energie.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dit is een belangrijk onderwerp waar helaas heel veel mist en halve waarheden en hele leugens over worden verteld in dit half-rond. Misschien even wat feiten, collega's.

Als we kijken naar de prijzen van elektriciteit in Europa, dan is Zweden op dit moment het goedkoopste land in Europa. En dat land is niet toevallig ook het land dat het grootste aandeel hernieuwbare energie heeft in zijn energiemix. Of u nu kerncentrales hebt, of geen kerncentrales, maakt totaal geen verschil. Ze zitten in Frankrijk op ongeveer dezelfde groothandelsprijzen als in Duitsland waar de kerncentrales gesloten zijn. Dezelfde prijzen trouwens als in ons land. Elke studie wijst ook uit dat het al dan niet sluiten van de kerncentrales in ons land quasi geen impact zal hebben op de groothandelsprijzen voor energie. Dus, collega's, laat ons hier de mensen eerst en vooral serieus nemen door geen leugens of halve onwaarheden te gaan verkopen.

Dat neemt niet weg dat wij heel wat kunnen doen, minister. Mijn vraag is heel eenvoudig: wat zult u doen om dat Zweedse voorbeeld te volgen om het aandeel van de hernieuwbare energie, veruit de goedkoopste energie, verder te doen stijgen in onze energiemix?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik zal punctueel antwoorden. Collega Schiltz, het klopt dat de economie zich herpakt heeft en dat als gevolg hiervan uiteraard ook het energieverbruik van de industrie en de transportsector sterk gestegen is. Wat ook gestegen is, is de prijs van de emissierechten. Ook daarin zien wij een evolutie in de afgelopen jaren. Wat betreft de distributienettarieven wil ik er toch op wijzen, collega's, dat daar nog niet zo lang geleden een beslissing is genomen ten nadele van de dividenden van de gemeenten. De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) heeft met onze steun beslist om geleidelijk aan die dividenden in de komende jaren uit de energiefactuur te halen. Dit jaar gaat het al over 190 miljoen euro, en dat zal oplopen in de komende jaren. Ik vind dat een goede beslissing.

Wat doen wij nog? Wij werken met investeringssteun voor zonnepanelen. Wij blijven dat ondersteunen, collega Tobbacq. Het aankopen van zonnepanelen blijft interessant. Er is nu ook het hele verhaal over energiedelen, de hervorming waarop ik terugkom in mijn antwoord op de volgende vraag. Een ander antwoord op de vragen is het energetisch renoveren van woningen. De ambitie van de Vlaamse Regering is om van onze vele oude woningen er 95.000 per jaar, een pak dus, aan te pakken. Wij hebben er dit jaar 250 miljoen euro voor vrijgemaakt om dat renoveren betaalbaar te houden.

Dat zijn toch wel maatregelen die goed zijn voor de energiefactuur, want de energie die je niet moet verbruiken is de allerbeste. Je moet dan ook beginnen met het ABC en dat is ervoor zorgen dat onze woningen goed gerenoveerd worden. Nog niet zo lang geleden hebben wij ook met de Vlaamse Regering beslist om een verplichte renovatie in te voeren voor de niet-residentiële gebouwen. Dat is ook een hele stap. Tot slot zijn wij ook voor alle Vlaamse overheidsdiensten een plan van aanpak aan het maken voor de energetische renovatie van de gebouwen. Ik ben bovendien in overleg met de federale collega's om ook de federale overheidsgebouwen in Vlaanderen energetisch te renoveren. Wie goed renoveert, kan veel besparen. Wij blijven voorts investeren in zonnepanelen, maar ook voor de windmolens zijn wij ambitieus.

Voor het overige denk ik bijvoorbeeld aan de kosten voor de retroactieve investeringspremie die een gevolg is van het arrest van het Grondwettelijk Hof. Dat arrest heeft de voordelen van de terugdraaiende tellers aan diggelen geslagen. Dat waren evenwel kosten die in de energiefactuur kwamen. Laten wij dat ook niet vergeten, collega's. Dat ging over miljarden euro's en die zitten nu niet meer in de energiefactuur. Wij gaan wel een retroactieve investeringspremie uitbetalen, vanaf 20 juli trouwens. Ik wil het parlement daarvoor bedanken, voor de vlotte beslissing. Heel veel mensen zullen u ook dankbaar zijn dat zij vanaf 20 juli de aanvraag zullen kunnen doen om de premie aan te vragen. Dat gaat ongeveer 500 miljoen euro kosten, maar wij hebben beslist om dat niet in de energiefactuur te steken. Dat is een heel bewuste keuze geweest, net om de Vlaamse componenten in de energiefactuur niet verder te laten oplopen. Ik heb verwezen naar de openbare verlichting. Ik verwijs ook naar de openbaredienstverplichtingen. Ook die komen niet in de energiefactuur terecht, door een andere beslissing van de Vlaamse Regering. Ik denk dat dit de weg is die wij verder moeten bewandelen.

Het werk is echter niet af: daar ben ik het volledig mee eens. Het werk is niet af, ook wat de Vlaamse componenten betreft, en ik zal natuurlijk ook met de federale collega's in gesprek gaan om alles op alles te zetten om ervoor te zorgen dat die elektriciteitsfactuur geen factuur wordt waarin gewoon alles wordt gestoken en alles wordt doorgerekend. De Vlaamse Regering is daarmee gestopt. We zullen dat ook de komende jaren op die manier doen, maar het werk is inderdaad nog niet af.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. Meer dan tien jaar al wordt Vlaanderen geregeerd door N-VA, Open Vld en CD&V, en meer dan tien jaar al stijgt de energiefactuur van de Vlamingen. Vele jaren al behoort onze elektriciteitsfactuur tot de allerhoogste in Europa. De factuur van een gemiddeld Vlaams gezin is vandaag 445 euro duurder dan in 2007. Dat is een enorme stijging, die ook veel groter is dan in Brussel en Wallonië. De opeenvolgende Vlaamse Regeringen hebben van de energiefactuur een tweede belastingbrief gemaakt, die ook steeds meer doordrongen is van de klimaatreligie. Zolang deze Vlaamse Regering de peperdure drastische daling van CO₂ als prioriteit heeft, zal de energiefactuur van de Vlamingen niet drastisch kunnen dalen. Voor het Vlaams Belang is het duidelijk: niet de CO₂-uitstoot moet razendsnel dalen, maar wel de energiefactuur van alle Vlamingen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het concept zonnedelen

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het zit hem soms in de kleine dingen. Als het gaat over het beleid inzake de renovatie van gebouwen staan we tweede in de Europese rangschikking. Nu is het zonnedelen uiteindelijk ook in uitvoering, zijnde het meer mogelijk maken dat er meer PV-installaties (photovoltaic) komen met meer megawatt aan geïnstalleerd vermogen. Uiteraard is dat goed nieuws. Dit is ook gebaseerd op de conceptnota die door mezelf en onze fractie werd ingediend in december 2015. In november 2018 hebben we een bijkomende conceptnota ingediend omtrent het delen van energie binnen een energie-entiteit, een appartementsgebouw dus. Waarom was dit belangrijk voor ons? Omdat we toen hebben gezien dat heel wat mensen misschien soms wel de financiële mogelijkheden hebben, maar niet de praktische mogelijkheden, bijvoorbeeld omdat ze op een

appartement wonen, of misschien niet de financiële mogelijkheid hebben om een volledige installatie te bouwen, hoewel ze misschien wel zouden willen participeren, samen met andere mensen, in een grotere installatie.

Eind vorig jaar hebben we dan het EMD-decreet goedgekeurd, dat een kader vormt. Na bijna zes jaar zijn er vorige week vrijdag uiteindelijk een aantal beslissingen genomen om dit verder operationeel uit te rollen. Dat uitrollen vanaf 2022 vinden we dus superbelangrijk, omdat we daarmee groene stroom en PV-installaties dichterbij de burger brengen en iedereen ook de kans geven om mee te investeren, mee te kunnen financieren en ook mee te kunnen genieten hiervan. In tegenstelling tot sommige reacties die ik heb gehoord bij de vorige vraag, toont Vlaanderen hiermee wél aan dat het iets wil doen en iets bereikt. Ik kan zelfs meer zeggen: ik ken geen regio en geen lidstaat binnen de Europese Unie die nu al zo ver staat met een dergelijk type maatregelen, met zonnedelen op een digitale manier, met digitale energie.

Minister, wat zijn nu de volgende stappen? Wat is de timing? Wanneer zal er wat kunnen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, de Vlaamse Regering heeft afgelopen vrijdag inderdaad een heel belangrijke stap gezet in die energietransitie, met een grote hervorming van de energiemarkt. Wat gaan we de komende jaren doen? Dit verloopt in diverse fases. Vanaf 1 januari kunnen bewoners van een appartementsgebouw zonnedelen. Zoals u weet, kon dat tot dan eigenlijk niet. Samen investeren in zonnepanelen op het dak van een appartementsgebouw is vandaag minder interessant omdat de opbrengst van een installatie voor één specifieke bewoner is. Daar gaan we komaf mee maken. We hopen dan ook dat veel meer bewoners van appartementsgebouwen samen zullen investeren in het zonnedelen. Vanaf juli van volgend jaar kan ook iedereen zelf groentestroomleverancier worden. Ik denk dat dat heel goed is voor mensen die bijvoorbeeld te veel energie hebben opgewekt. Ze kunnen dat geven of doorverkopen aan vrienden, kennissen, familie, aan vader, moeder, broer, zus. Ook dat is een heel goede oplossing, zeker voor diegenen die overdag misschien niet thuis zijn en gewoon een teveel aan energie hebben, en in wier situatie een thuisbatterij misschien geen goed antwoord is, maar dit systeem wel. Vanaf juli van volgend jaar zal dat dus kunnen.

Ten derde is het ook de ambitie om vanaf 2023 nog verder te gaan in het energiedelen. Dan gaan we echt naar die energiegemeenschappen. Ook daar zie ik een groot voordeel in. Bijvoorbeeld een lokaal bestuur kan samen met buurtbewoners een energiegemeenschap oprichten. Het kan dan bijvoorbeeld investeren in zonnepanelen op het dak van een sporthal. Die opgewekte stroom kunnen ze dan rechtstreeks verdelen onder de deelnemende buurtbewoners. Ook dat is een heel belangrijke stap in die grote hervorming van de energiemarkt. Ik hoop dan ook dat we in deze legislatuur al die zaken kunnen doorvoeren.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dank u. Dit is een duidelijk stappenplan, wat we alleen maar kunnen toejuichen. We hebben uiteraard ook de negatieve connotatie en perceptie sinds de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Ik denk dus ook dat we heel veel aan de mensen zullen moeten gaan uitleggen, dat dit systeem, zoals het hier is uitgewerkt, wel degelijk zijn voordelen biedt, waardoor meer mensen mee kunnen investeren in of meegenieten van de hernieuwbare energie.

Maar ik kan natuurlijk ook wel begrijpen dat mensen in het begin wat argwanend zullen zijn, zeker na wat we begin januari meegemaakt hebben. En dus is mijn

bijkomende vraag: hoe gaan we dat aanpakken, naar de mensen en de burgers? Want de mogelijkheden zijn immens, als ik het zo mag uitdrukken. Zelfs de daken van kerken kunnen daarvoor dienen. Zelfs een sporttribune kan daarvoor dienen, de daken van scholen enzovoort. De mogelijkheden zijn enorm. Maar misschien gaat er in het begin wat argwaan zijn bij de mensen. Hoe denkt u die argwaan weg te werken? Hoe denkt u de communicatie te gaan voeren?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik denk dat u meer moet doen dan alleen maar de argwaan wegnemen, Ik ben het eens met de heer Gryffroy dat daar nogal wat schade is aangericht. Maar mijn voornaamste vraag is dat u misschien gewoon wel wat sneller kunt gaan. Mijn stokpaardje is inderdaad het idee om zonnepanelen op de daken van kerken te leggen en daar de buurt van energie mee te voorzien. Het zou mooi zijn om energie uit de hemel weer te beginnen verdelen via onze kerken. Het is al te lang geleden dat dat nog gebeurde.

Maar waarom moet het in godsnaam tot 2023 duren vooraleer we met die energiegemeenschappen een stap verder kunnen zetten? Waarom moet het tot volgend jaar duren vooraleer dit zonnedelen in werking kan treden? Zelfs indien er geen argwaan zou zijn, zou het nog altijd afwachten zijn en zou het traag gaan. Kan dit niet gewoon sneller? Want de kansen hierin zijn wel zeer groot. Sowieso zijn we met de omzetting van de richtlijn al te laat. Dus waarom gaat het nog meer te laat zijn? Waarom kan het niet sneller?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik val bijna van mijn stoel als ik collega Tobback bezig hoor. Een paar weken geleden was hij nog aan het fulmineren tegen de uitrol van de digitale meter, en waarom we dat allemaal zo snel en zo overhaast moesten gaan doen, en nu kan het niet snel genoeg gaan. Want, collega Tobback, nieuws voor u: het zonnedelen, het creëren van energiegemeenschappen, dat gaat uiteraard gepaard met de digitalisering van een en ander. Maar goed, ik ben altijd blij met voortschrijdend inzicht, zelfs van u.

Collega's, zonnedelen is inderdaad een interessant concept, hoewel met deze weersomstandigheden niemand graag de zon die er is, zou willen delen. Maar ik denk wel dat we op een aantal punten mensen zullen moeten overtuigen en dat proefprojecten of een aantal voorlopers interessant zouden kunnen zijn. Een aantal weken geleden heeft de Vlaamse Regering het proefproject om een grote energiegemeenschap op te richten op een bedrijventerrein in een niet nader genoemde Oost-Vlaamse stad, nog afgewezen. Ik zou graag zien, minister, dat dergelijke projecten wel doorgang kunnen vinden. Op welke manier zult u energiegemeenschappen stimuleren met proefprojecten, om zo aarzelende medemensen te overtuigen?

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Dit is een interessante discussie. Ik sluit me alvast aan bij de laatste oproep van de heer Bothuyne.

Argwaan ten opzichte van nieuwe regels, dat zal in deze tijd inderdaad zeker kloppen, maar het is ook bijzonder complex. Ik denk dat we ook daar aandacht voor moeten hebben. We moeten dat duidelijk schetsen en aan mensen duidelijk uitleggen wat het nu eigenlijk allemaal is. Want het is niet eenvoudig, en zeker niet door die stapsgewijze aanpak.

U verwees ook naar het sociale karakter van de maatregelen. Je kunt delen met iemand van je gezin of vrienden die het minder goed hebben. Ik wil oproepen om dat wel breder te gaan trekken, zo breed mogelijk, want anders is dat een individualisering van dat sociale energiebeleid.

Want wie geen vrienden of familie heeft met zonnepanelen of een tweede verblijf waarmee ze kunnen zonnedelen, valt uit de boot. We kunnen dat beter op gemeenschapsniveau doen.

Mijn vraag gaat over het andere voordeel van energiegemeenschappen, namelijk het lokaal verbruik van lokaal opgewekte energie zodat we het elektriciteitsnet minder belasten. Ik zie daarover geen afstandsbeplanning in de teksten staan. Ik vraag me dan ook af hoe we ervoor zullen zorgen dat lokaal geproduceerde elektriciteit ook lokaal kan worden gebruikt en niet aan de kust of in Limburg.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, er is al veel gezegd over dat langverwachte onderdeel van de energietransitie. In artikel 59 van het besluit dat deze aangelegenheden regelt, staat ook dat in het kader van het uitrollen van de energiegemeenschappen de Vlaamse Regering aan de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) zou vragen om een maatschappelijke kosten-batenanalyse te installeren. Is deze kosten-batenanalyse op een of andere manier bepalend voor de uitrol van de energiegemeenschappen? Waarom is voor die getrapte aanpak gekozen en niet voor een uitrol in één keer?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Gryffroy, we zullen met Fluvius en de openbare-dienstverplichtingenleveranciers samen communiceren. Er wordt een heel plan van aanpak voorbereid door alle partners samen. Ik denk immers dat veel mensen dit goede maatregelen vinden, maar we moeten wel nog goed uitleggen wat dit concreet allemaal inhoudt.

Collega Bothuyne, het proefproject in Gent is geweigerd omdat het onwettig is. We hebben hen gevraagd om het opnieuw in te dienen. Er moet worden nagegaan wat niet juist was zodat het opnieuw kan worden ingediend. Het is immers belangrijk dat we zulke projecten ondersteunen als voorbeeld. Dat wordt voorbereid.

Collega Tobback, ik wil even nuanceren. Ik vind niet dat wij laat zijn, integendeel. Als ik kijk naar andere landen of regio's, ook in België, dan stel ik vast dat wij als een van de eerste een initiatief hebben genomen. Maar het is natuurlijk een complexe oefening, die we op een juiste manier moeten omzetten. Dat betekent ook wel dat daar heel wat bij komt kijken, zoals IT-systemen, marktprocessen. Het gaat over een grote hervorming die wat technische en praktische gevolgen heeft achter de schermen.

Op zich zou men zeggen dat het allemaal goed meevalt, maar ook de backoffice moet draaien. Wanneer mensen willen zonnedelen met vrienden of kennissen, moet de drempel zo laag mogelijk zijn. We zullen beginnen met een loket frontoffice zodat de betrokkene gewoon zijn contract moet overmaken. Maar die backoffice zal serieus moeten draaien en rekenen. We willen daar immers geen fouten in maken.

Het is zo dat het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA), de VREG en netbeheerder Fluvius momenteel alle technische reglementen en praktische zaken voorbereiden om alles heel correct en vlot laten verlopen. De regelgeving

moet ook voorgelegd worden aan verschillende instanties, ook wat privacy betreft. Maar hoe sneller het kan, hoe liever.

Ik ben zelf een groot voorstander van al deze maatregelen, omdat ik denk dat dit een deel van de oplossing kan zijn om de transitie mogelijk te maken. Ik hoop dan ook tegen 2023 klaar te zijn, maar als het vroeger kan, is dat des te beter. Die omzetting moet natuurlijk juist gebeuren en we moeten de partners voldoende tijd geven om dat op een correcte manier te doen. Het is allemaal nieuwe regelgeving die moet worden gemaakt, en uiteraard is er ook die backoffice, waar heel wat rekeningen achter zitten.

Tegen eind 2023 zullen we alles evalueren en bijsturen waar dat nodig is.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Kan het niet sneller, mijnheer Tobback? Alles kan sneller. We zijn wel de eerste in België om de richtlijnen om te zetten. We zijn de eerste in Europa die het effectief zo concreet omzet, in heel concrete zaken zoals het zonnedelen. Andere landen hebben het ook gedaan, zoals Nederland en Oostenrijk, maar op een veel conservatievere manier, niet op een digitale manier.

Dat is ook mijn opmerking aan u. Ik heb bij de laatste voorstellen van decreet gezien die we hier goedgekeurd hebben om die negatieve connotatie met wat er gebeurd is in januari van dit jaar, de premiedatabank en andere voorstellen van decreet, dat de oppositie zich altijd onthouden heeft. Ze deed dat uit schrik waarschijnlijk om later als er toch iets negatiefs voorvalt, te kunnen zeggen dat ze niet voor gestemd heeft, dat ze zich onthouden heeft.

Wel, hier is nu een voorbeeld van hoe wij daar positief tegenover staan. Zonnedelen is een project dat iedereen aanbelangt. Iedereen kan ervan meegenieten, iedereen kan mee bouwen en financieren, iedereen kan verkopen aan elkaar zonder beperkingen. Laat ons dat dan ook hier omarmen. Ik vind het een heel goed initiatief waar ik zelf vijf of zes jaar op heb moeten wachten. Ik ben daarmee akkoord, maar ik ben wel blij dat het nu eindelijk wel op de tafel ligt en dat het heel concreet met heel concrete data kan worden uitgewerkt.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de implicaties van het Europese klimaatpakket 'Fit for 55' voor het Vlaamse klimaatbeleid

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Voorzitter, minister, bij haar aantreden lanceerde de Europese Commissie (EC) haar Green Deal, haar groeistrategie voor de volgende jaren met als doelstelling om van Europa het eerste klimaatneutrale continent te maken. Ze verhoogde de klimaatdoelstelling naar 55 procent CO₂-reductie tegen 2030 in plaats van de huidige 40 procent. Vandaag heeft de EC aangegeven hoe ze dat waar zal maken met de voorstelling van het 'Fit for 55'-pakket.

Dat is een pakket van essentiële maatregelen die genomen moeten worden, willen we Europa op het vlak van economie, ecologie en volksgezondheid klaar maken voor de toekomst. Met 'Fit for 55' stelt de EC een wetgevend kader voor dat Europa tegen 2050 klimaatneutraal moet maken. Het is een omvangrijk kader dat betrekking heeft op alle sectoren.

Heel belangrijk daarbij is dat de Commissie erop wil toezien dat de zwaksten in de samenleving niet de kosten dragen voor die transitie door de oprichting van een sociaal klimaatfonds. Dat is een correctiemechanisme dat zeker de helft van de inkomsten uit de handel in uitstootrechten voor bouw en transport gaat herverdelen. U wees er daarnet al op, dat is een van de nieuwe voorstellen binnen het ETS-systeem (Emissions Trading System). Wij zijn altijd voorstander geweest van het teruggeven van de middelen uit zo'n systeem aan de burgers, zodat de sociale draagkracht er is en dat de meest kwetsbaren in onze samenleving mee kunnen.

Om geld uit het sociaal klimaatfonds te krijgen, moeten de lidstaten substantiële plannen voorleggen om energie- en transportarmoede te bestrijden. De lidstaten moeten dan ook cofinancieren. Het zal zeer belangrijk zijn dat we vanuit Vlaanderen gebruik kunnen maken van dat sociaal klimaatfonds en de Europese middelen om de energiearmoede te voorkomen.

Minister, vandaag wordt 'Fit for 55' voorgesteld. Zal Vlaanderen meestappen in dat verhaal en het actief ondersteunen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Inderdaad, de commissaris heeft een paar uur geleden de plannen bekendgemaakt. Voor België is de doelstelling van 47 procent naar voren gekomen. In het najaar, in september, zal bekeken worden met de andere regio's hoe we daarmee omgaan.

Het is een voorstel van de commissaris, het moet nog naar de Raad, het moet naar het Europees Parlement, dan volgt nog een bijeenkomst van alle ministers enzovoort. Vlaanderen gaat natuurlijk deelnemen aan de besprekingen, het zou raar zijn om dat niet te doen, over dit pakket. Sta me toe om de 3800 bladzijden die we nog maar net ontvangen hebben, eerst grondig te analyseren. U vraagt me nu om daar zomaar in mee te gaan. Ik ga eerst die 3800 bladzijden goed analyseren.

Want wat betekent dat dan, ook voor België, die min 47 procent? Wat betekent dat voor Vlaanderen? Wat betekent dat qua betaalbaarheid? U verwees naar het sociaal klimaatfonds van Europa. Wat is dat? Krijgen wij daar centen van, of gaan die naar Oost-Europese landen? Want ook daar zie ik een heel groot verschil. U weet dat we in Vlaanderen kostenefficiëntie een heel belangrijk gegeven vinden. Maar nu zie ik in de tabellen dat bijvoorbeeld Bulgarije nog altijd met een CO₂-uitstootreductie zit van 10 procent. De verschillen zijn wel heel groot. Alles zal dus afhangen, denk ik, van hoe men zal omgaan met die kostenefficiënte verdeling van de inspanningen over de lidstaten op die Europese top, die er waarschijnlijk de komende maanden nog komt.

Ten tweede wil ik er ook nog op wijzen – want het zal nog wel even duren – dat wij niet gaan stilzitten. Wij zijn al bezig met het uitvoeren van onder andere renovatie, waarnaar ik al verwezen heb. We hebben ook het hele verhaal rond energiedelen, energiegemeenschappen, investeren in hernieuwbare energie. Dit parlement heeft ook de uitfasering van de stookolieketels goedgekeurd. Daarnaast kom ik in het najaar ook met een adaptatieplan, want ook dat is natuurlijk een belangrijk onderdeel van het hele klimaatgegeven.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank u wel, minister. U wijst er terecht op dat het een voorstel is en dat we, voor dit beslist beleid zal zijn, nog een heel eind verder zullen staan. We spreken al snel over 2024. Dat wil eigenlijk zeggen dat, als we die verhoogde doelstelling willen halen tegen 2030, de tijd heel kort zal zijn.

Daarom heb ik de volgende bijkomende vraag. We kunnen daar eigenlijk niet op wachten. U hebt er al op gealludeerd, maar we weten allemaal dat ons bestaande klimaat- en energieplan niet zal volstaan. Daarin hebben we lagere doelstellingen geformuleerd. Het is nog maar de vraag of we, met de maatregelen die daarin opgenomen zijn, die lage doelstellingen zullen halen. Mijn vraag is dus welke initiatieven u in de tussentijd zult nemen om ons toch voor te bereiden op die 'Fit for 55', want ongeacht wat er uiteindelijk uit komt, we weten in welke richting het zal gaan. We weten ook dat Vlaanderen daarin zijn aandeel zal moeten opnemen, en dat zowel op economisch, sociaal als ecologisch vlak. Ik wil er toch op drukken dat er verschillende belangrijke aspecten zijn die moeten worden meegenomen in dat verhaal. De vraag is dus wat u in de tussentijd zult doen, voor die definitieve goedkeuring, om ons toch al voor te bereiden.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dank u wel, minister. Het is inderdaad een enorm pakket. Ik ben er trouwens ook van overtuigd dat het belang van een aantal maatregelen die aangestipt worden, nauwelijks overschat kan worden, omdat ze alle aspecten van ons dagelijkse leven zullen raken: de manier waarop we ons verplaatsen, ons verwarmen, ons energieverbruik; het gaat heel breed en heel ver. Ik denk dat het evident is dat u de tijd neemt om even te bekijken op welke manier wij ons daartegenover moeten positioneren en hoe we er ons voordeel mee kunnen doen, want ik denk dat het vaststaat dat er een transitietrein vertrokken is en dat het belangrijk is dat Vlaanderen daar op tijd op springt en ook een deel de richting daarvan bepaalt.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het gaat over twaalf wetsvoorstellen, die nu hun weg moeten gaan. Men spreekt inderdaad onder andere over dat nieuw sociaal klimaatfonds, waarbij men de opbrengst wil halen uit nieuwe emissiehandel voor gebouwen en transport. Maar we moeten nog zien waar men dan effectief dat geld zal halen. Men sprak ook over de digitaks, waarvan eventueel geld zou binnenkomen. Voor mij zijn er toch nog heel wat vraagtekens. Ik denk ook dat het nu nog meer essentieel is dat die belofde, gedetailleerde impactbeoordeling eens op tafel gelegd wordt. Want ik heb wat het gevoel dat men plots zeer snel wil gaan. Ursula von der Leyen zegt letterlijk: de uitstoot van CO₂ moet een prijs hebben. Dan denk ik: we gaan die 3800 pagina's eens zeer goed uitspitten en aftoetsen aan onze principes van haalbaarheid en betaalbaarheid. Want burgers gaan dit voelen. En je gaat het draagvlak wegnemen als je dat gevoel niet kunt weghalen. Wij gaan dit dus aftoetsen aan de principes van haalbaarheid en betaalbaarheid.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, collega's, ik word wel een beetje ongerust als ik hier alleen maar hoor praten over renovaties, burgers en Oost-Europa, want als het gaat over CO₂-reductie en, breder, broeikasgasreductie, dan zijn er nog wel meer sectoren dan alleen maar de huisgezinnen in Vlaanderen. In een van die voorstellen zit ook het aanpakken van iets als een 'carbon border adjustment mechanism' waarbij we eigenlijk zouden kunnen vermijden of zelfs stoppen om honderden miljoenen euro naar energie-intensieve industrie te dragen om vooral te blijven uitstoten in Vlaanderen. Dat zou al wat kunnen helpen. Als ik de laatste dagen ook lees dat we in Vlaanderen zelf jarenlang hebben weggekeken van een bedrijf als 3M dat massaal veel meer broeikasgas uitstootte dan het eigenlijk zelfs mocht volgens de vergunning, terwijl we daar eigenlijk niks aan gedaan hebben, dan denk ik daar we daar toch eens naar moeten kijken. Zelf serieus onze verantwoordelijkheid nemen in de plaats van naar Vlaamse

gezinnen en naar Roemeense bedrijven te kijken. Er is heel wat werk aan de winkel met quick wins in Vlaanderen als we al maar gewoon serieus ons vergunningenbeleid zouden nakomen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik ben blij met de vraag. Uiteindelijk is het een van de belangrijkste politieke feiten van dit jaar, het decennium of misschien zelfs van de eeuw. De transitie die de Europese Commissie (EU) inzet met de Green Deal en het maatregelenpakket dat vandaag wordt voorgesteld zullen inderdaad onze samenleving en onze economie bijzonder grondig veranderen, klaarmaken voor de toekomst en onze economie een boost geven. Maar, minister, dat vergt ook heel wat nieuw beleid. 47 procent is inderdaad een bijzonder ambitieuze doelstelling als je kijkt welke weg we nog te gaan hebben.

Ik zal u een kleine primeur geven. Daarnet hebben we onder deskundige begeleiding van Philippe Muyters en zijn zeer deskundige medewerkers een compromis bereikt over een interfederale resolutie met betrekking tot COP 26 (Klimaatconferentie van Glasgow). Daarin staat het zinnetje dat we ons actief gaan engageren en bijkomende maatregelen nemen om van 'Fit for 55' een succes te maken voor de burgers, voor de bedrijven, voor alle Vlamingen. Collega's, laat ons daar ook samen aan werken.

Minister, om daar een succes van te maken, moeten we niet wachten. We moeten 3800 pagina's bestuderen, maar vooral ook de impact op onze economie en onze samenleving in kaart brengen. Hebt u een impactanalyse klaar, zoals bijvoorbeeld onze Nederlandse vrienden om de juiste keuzes te maken in het Vlaams beleid?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, in tussentijd moeten we niet stilstaan. Natuurlijk hebben we al een Vlaams klimaatplan. Ik heb inderdaad in mijn tussenkomst vooral verwezen naar de renovatie, maar bijvoorbeeld collega Lydia Peeters neemt ook heel wat initiatieven rond mobiliteit. Of denk bijvoorbeeld aan de landbouw en de industrie. Dus elke minister die bevoegd is, heeft natuurlijk binnen zijn of haar bevoegdheden initiatieven die men zal nemen. Er wordt ook een voortgangsrapport voorbereid, want het is ook belangrijk dat we nagaan welke maatregelen al uitgevoerd zijn, wat de impact ervan geweest is, wat de CO₂-uitstootreductie geweest is. Want uiteindelijk gaat het daarover. Die uitstoot moet naar beneden. Daar is toch wel bijna kamerbreed overeenstemming over. De enige vraag is welke doelstelling we ons opleggen, maar – nogmaals – in het verleden hebben we te weinig reductie gedaan, min 3 procent. Sta me toe dat we nu gewoon voortdoen. Dit traject zal nog even duren. Dat moet inderdaad nog naar het parlement en naar de ministers. Ondertussen gaan wij al deze voorstellen, samen met de impactanalyses, collega Bothuyne, goed analyseren. Ik ga niet vooruitlopen in een of andere richting. Ik wil daar zonder allerlei dogma's toch wel met een open blik naar kijken en vervolgens ook actief deelnemen aan al de besprekingen over al deze maatregelen. Maar natuurlijk is wel van groot belang – ik denk dat we het daar ook wel over eens zijn – dat we de samenleving mee hebben, dat de mensen niet de indruk hebben 'klimaat kost ons alleen maar'. Dat is een grote bezorgdheid die ik heb en ik denk ook velen van jullie.

Daar gaan we heel goed op moeten toekijken. De collega verwijst ook naar het sociaal fonds. Onze eerste lezing van de tekst spreekt over 25 procent. U zegt dat het de helft van de inkomsten zal zijn. Ook daar is het nog wat koffiedik kijken. Maar als wij echt stappen vooruit willen zetten, dan zal dit ook een sociaal verhaal moeten zijn want anders zal het ook niet lukken. Dat wil ik onderstrepen. Bijvoorbeeld heel concreet heeft het parlement het initiatief genomen van de

uitfasering van de stookolieketels. Ik vind het goed dat het stapsgewijs gaat. We zeggen allemaal dat we weg moeten van de fossiele brandstoffen. Dat lijkt allemaal heel goed, tot je eraan begint. Dat kost geld. Dat kost geld dat u en ik misschien wel kunnen betalen, maar een gewone gepensioneerde of een gewoon gezin misschien niet. Begin er maar eens aan. Het is snel een kostprijs van 7000 tot 8000 euro.

Voor de beschermde afnemers hebben wij flankerend beleid, ook als we kijken naar renovaties bijvoorbeeld. De woningprijzen staan gigantisch hoog. Als je dan ook nog eens energetisch moet gaan renoveren, kost dat gigantisch veel geld. Daarom heeft de Vlaamse Regering in het kader van de relance dit jaar 250 miljoen euro vrijgemaakt, net om dat te ondersteunen en te stimuleren. Maar dat kost natuurlijk allemaal geld. Dat is iets wat we zien bij het doornemen van die 3800 bladzijden en al die maatregelen die daarin naar voren komen. Het moet een verhaal zijn waarbij we niet in een gespleten samenleving terechtkomen en waar de ene het zich kan permitteren en de andere niet. Klimaat mag geen zaak zijn van de happy few. Dit is een maatschappelijk gegeven.

Alle collega's in de Vlaamse Regering zullen binnen hun bevoegdheden alles op alles zetten om maatregelen te nemen. Dat betekent dat we het moeten doen, dat er realisaties zullen moeten zijn. Ik vind het belangrijk om al die maatregelen te nemen. We zullen dus verder kijken naar het plan dat nu voorligt.

Maar daarnaast vind ik ook adaptatie heel belangrijk. Vorig jaar hebben we alles rond water naar voren getrokken omdat dat wel heel urgent was. Ook daar investeren we de komende jaren 500 miljoen euro in. In natte natuur alleen al investeren we 200 miljoen euro, voor bufferbekkens, dijken en noem maar op. Het gaat om heel wat geld. In het najaar komt er nog een adaptatieplan. Er is ook heel het verhaal rond bosuitbreiding, venen, moerassen en noem maar op, wat ook zeer belangrijk is, zeker venen, voor koolstofopslag. Dat zetten we verder.

Vanaf september komen we samen met de andere regio's. We zullen kijken wat de standpunten zijn van de andere collega's die in december heel blij waren. Ik herinner me de tweet van federaal minister Khattabi nog, die zeer tevreden was over de verhoging van de doelstelling. Ik ga ervan uit dat ze zeer voluntaristisch aan tafel zal komen, en dat de federale overheid maar ook de andere regio's inspanningen en maatregelen naar voren zullen brengen. Maar we zullen het samen moeten doen.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank u wel, minister. Ik denk dat het collega Schiltz was die erop gewezen heeft wat een brede impact dit zal hebben op onze samenleving, op alle vlakken. Het moet mij toch van het hart dat u in een zeer verdedigende houding blijft. U zegt dat u die 3800 pagina's nog niet hebt gelezen, maar u hebt toch al gezien dat er voor Roemenië en Bulgarije zeer lage doelstellingen zijn. Dat is dan het eerste waar u naar gaat kijken, in plaats van aandacht te hebben voor uw eigen beleid.

De klimaatsverandering toont zich vandaag wel hè, internationaal. Deze week was er nog de hitte in Californië, met nooit geziene temperaturen, minister. In ons eigen land is men nu kampen aan het evacueren wegens de meer dan 200 liter water per vierkante meter. Een nooit geziene neerslag, ook een gevolg van klimaatverandering. Vanmorgen hadden we in de commissie Landbouw nog een vraag over, alweer, schade binnen de landbouw wegens klimaatverandering. We hebben er dus alle belang bij om hierin mee te stappen en snel mee te stappen. We moeten daar niet enthousiast over zijn. We moeten overtuigd zijn dat het nodig is.

Als u zich zorgen maakt over de factuur voor alle Vlamingen, dan moeten we de handen aan de ploeg slaan en daar werk van maken. Ik heb dat al vaak gezegd. Minder doen voor het klimaat zal de Vlaming op lange termijn meer kosten. Daar zijn we zeker van.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elke Sleurs aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over een eventueel verplichte vaccinatie tegen COVID-19 bij het zorgpersoneel

ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de verplichte vaccinatie van zorgpersoneel

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het verplichten van vaccinatie voor zorgpersoneel

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, collega's, de vaccinatiecampagne tegen COVID-19 loopt in Vlaanderen als een trein. Maar natuurlijk hebben we nu weer een nieuw aspect dat voor zware discussie zorgt en dat leidt tot bepaalde moeilijke ethische kwesties. Ik heb het over de verplichte COVID-19-vaccinatie voor het zorgpersoneel. Ondertussen hebben Frankrijk en Griekenland deze verplichting opgelegd. Dat doen zij natuurlijk vanuit de bezorgdheid dat een voldoende percentage van het zorgpersoneel zich zou laten vaccineren.

Bij ons in Vlaanderen en België hebben de overkoepelende ziekenhuiskoepel en de werkgeversorganisatie maar ook het UZ Brussel opgeroepen tot een verplichting. De Vlaamse Regering heeft al van dag één gezegd dat we het zouden houden bij sensibilisering. Anderzijds moet voor een verplichting de federale wetgeving worden aangepast. Maar, minister, om de nodige 90 procent en de groepsimmuniteit te bereiken is een verplichting misschien noodzakelijk.

Minister, wat is uw standpunt ten aanzien van een al dan niet verplichting van de vaccinatie van het zorgpersoneel?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Laat ons beginnen met het goede nieuws: de vaccinatiecampagne gaat heel snel vooruit. Je zou denken: eindelijk! De tijd van de herwonnen vrijheid komt eraan. Maar jammer genoeg is het risico nog niet geweken. We zien dat de besmettingscijfers opnieuw aan het stijgen zijn. De deltavariant is volop in omloop en is zeer besmettelijk. Nieuwe studies zeggen dat er een noodzaak is om te komen tot een vaccinatiegraad van 90 procent.

De vaccinatiegraad bij de zorgverstrekkers bedraagt ongeveer 73 procent. Maar er zijn enorme verschillen, zowel qua regio als qua beroepscategorie. Vlaanderen doet het vrij goed. Maar in Brussel zien we toch wel grote problemen. Slechts 49 procent van de zorgkundigen daar zijn gevaccineerd. Dat betekent dat zij een risicofactor vormen voor nieuwe uitbraken in onze zorginstellingen. Dat is natuurlijk niet de bedoeling.

Italië heeft ondertussen een vaccinatieplicht bij de medewerkers in de zorg. Griekenland en Frankrijk volgen dat voorbeeld. Blijkbaar heeft dat een positief resultaat. De Belgische zorgkoepels en de Belgische Vereniging van Artsensyndicaten

(BVAS) zijn alvast gewonnen voor het idee van de verplichte vaccinatie bij zorgverstrekkers. Hepatitis B is ook verplicht bij hen.

Ik denk dat we moeten stellen dat het een kwestie is van solidariteit en verantwoordelijkheid. Je hebt solidariteit voor de hele maatschappij omdat wij een hoge vaccinatiegraad moeten bereiken om opnieuw de vrijheid te herwinnen, maar er is ook verantwoordelijkheid ten opzichte van onze meest kwetsbaren.

Minister, u hebt in de interministeriële conferentie (IMC) gezegd dat u niet wilt verplichten maar eerder wilt sensibiliseren en informeren. Mijn vraag is vrij eenvoudig: wat zouden de redenen kunnen zijn om toch over te gaan tot een verplichte vaccinatie van het zorgpersoneel?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, collega's, we hebben het al zo vaak gezegd: er is bijna geen enkele regio waar de vaccinatiegraad zo hoog is als in Vlaanderen. Vlamingen weten dat, als je een vaccin neemt, je jezelf beschermt maar ook de anderen in je omgeving beschermt. Dat geldt bij uitstek voor het zorgpersoneel. Het zijn mensen die in de frontlinie staan, nu al bijna anderhalf jaar, die mensen hebben zien lijden en mensen hebben zien sterven. Het is dan ook niet vreemd dat heel veel van hen zich hebben laten vaccineren. Ook daar scoren we goed, zeker tegenover andere regio's, ook in België.

En dat is maar goed ook, want zij worden als eersten blootgesteld aan nieuwe varianten en ze zorgen tegelijkertijd voor de meest kwetsbaren. Het is net die combinatie die maakt dat vaccineren, vooral in de zorgsector, echt essentieel is. In verschillende woonzorgcentra en ziekenhuizen ligt de vaccinatiegraad dicht bij de 100 procent, maar helaas is dat niet overal het geval.

In de zorg kan men natuurlijk geen 1,5 meter afstand houden. Men moet vaak contact maken met mensen en men wordt geconfronteerd met mensen met de zwakste gezondheid. Vaccineren moet er echt de norm zijn om zichzelf, maar ook de patiënten, te beschermen.

Die urgentie leeft bij heel veel zorginstellingen, maar net om ervoor te zorgen dat we voor iedereen een veilige omgeving kunnen garanderen, legde de minister van Volksgezondheid vandaag een gezamenlijk actieplan voor aan de IMC om in nauw overleg met de zorgsector, ook uiteraard met de verschillende regio's, de vaccinatiegraad bij het zorgpersoneel nog omhoog te krijgen.

In eerste instantie is dat opnieuw een oproep aan het moreel appel van mensen en is het een bijkomende sensibilisering. Het biedt ook vooral transparantie voor patiënten en families over de vaccinatiegraad van de zorginstelling waarvan ze afhankelijk zijn. Mensen hebben recht op die informatie. Die impact van zorgverleners is heel groot en schept enorme verantwoordelijkheden. Vandaar dat minister Vandenbroucke gisteravond een verplichting ook niet helemaal uitsloot.

De collega's hebben dezelfde vraag al wel gesteld. Minister, wat is het standpunt van de Vlaamse Regering over een eventuele vaccinatieverplichting voor het zorgpersoneel?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, zoals u zelf onderstreept hebt, loopt de vaccinatiecampagne in Vlaanderen goed. Op dit ogenblik heeft 72 procent van alle Vlamingen een eerste prik gekregen, 88 procent van de volwassen bevolking. Het is vandaag 'quatorze juillet'. Het is niet voor niets dat president Macron eergisteren zijn aankondiging heeft gedaan want hij had beloofd dat op 14 juli 70

procent van alle volwassen Fransen hun eerste prik zou hebben gekregen. Hij klopt af op 67 procent. Uiteraard moet je dan met 'quatorze juillet' voor ogen inspanningen aankondigen, wat hij ook heeft gedaan. Blijkbaar met succes, want er liggen negen miljoen vaccins in de Franse koelkasten en er zijn intussen anderhalf miljoen Fransen bij die zich toch willen laten vaccineren. Hoe meer mensen in Vlaanderen, in België, in Europa, in de wereld gevaccineerd zijn, hoe beter het is.

We hebben er vanmorgen op de IMC inderdaad over gesproken, en dat is niet de eerste keer. We hebben al vaak over het vaccineren gesproken, ook over het vaccineren van het zorgpersoneel. We zijn in het begin begonnen met bewoners en zorgpersoneel. De cijfers die Sciensano heeft gegeven, zijn mee aanleiding geweest voor dit debat. Ik kom er dadelijk op terug.

Er zijn een paar woorden gevallen die ik volledig kan onderschrijven: solidariteit en verantwoordelijkheid. De meeste zorgverleners doen dit ook. Het is een grote pluim aan de helden van de zorg die zich in het begin van de campagne lieten vaccineren, toen de vaccinatietwijfel nog veel groter was dan vandaag. In januari en februari waren er veel meer vaccinatietwijfelaars en argumenten die op dat moment ook deze groep hebben beïnvloed. Ik heb vele voorzieningen bezocht. Men zei toen – en mevrouw Saeys zal dit kunnen bevestigen vanuit haar praktijk – dat jonge vrouwen veel risico's zouden kunnen lopen als ze zwanger waren of wilden worden. De Hoge Gezondheidsraad heeft nadien het advies gegeven dat het risico voor zichzelf en de foetus bij een besmetting veel groter is dan bij een vaccinatie. Het maakt dat toen veel mensen hebben geweigerd die zich vandaag wel willen laten vaccineren.

Dat is een goede zaak. Ik ben het ermee eens dat vaccineren de norm moet zijn in heel Vlaanderen, maar zeker voor de mensen in de zorg. Bij het overgrote deel van de mensen is dat ook het geval. Is dat voldoende? Nee. Daarom gaan we sensibiliseren, mobiliseren. Vorige week heb ik al gezegd dat de mensen een tweede kans krijgen. Degenen die zich toen manifest hebben uitgeschreven, die kunnen zich nu inschrijven. Intussen zijn er ook al duizenden mensen die dat gedaan hebben, wat een zeer goede zaak is. Ik roep ook de voorzieningen op, ik roep de werkgevers op, iedereen op het terrein, om de sensibilisering en de mobilisering, die we ook in januari gedaan hebben, nu te herhalen. De arbeids- en bedrijfsgeneeskundige diensten, bijvoorbeeld. Zorg ervoor om degenen die nog niet overstag zijn gegaan, die nog niet gevaccineerd zijn, effectief te laten vaccineren.

We zullen daar ook oproepen tot transparantie. We zullen daar met het Vlaams Instituut voor Kwaliteit van Zorg (VIKZ) over spreken. Maar ik vind dat we intussen niet moeten wachten. Voorzieningen kunnen vandaag al de cijfers op hun website bekendmaken. Doe dat, het kan alleen maar een aansporing zijn voor degenen die nog twifelen om deze stap ook te zetten. We zullen ook bijkomende campagnes voeren, want er is 'no time to waste', zeker voor degenen in de zorg die nog niet gevaccineerd zijn.

We hebben ook gesproken over het Sciensanorapport. Ik heb het Sciensanorapport naast onze eigen cijfers gelegd, en ik heb moeten vaststellen dat er toch wel een onderrapportage is, bij sommigen een grote onderrapportage. Als ik bijvoorbeeld zie dat men, wat de diëtisten betreft, in het Sciensanorapport spreekt over nauwelijks 55 procent, terwijl wij komen aan 93 procent, als we bij de kinesisten spreken over 92 procent bij ons, in plaats van over 84 procent, dan is het toch wel zaak om heel goed te kijken naar deze cijfers. Zijn er problemen, en waar zitten die problemen? Dat moet uitgeklaard worden. Dat is een tweede zaak die we naar voren hebben gebracht, – naast het mobiliseren en sensibiliseren, en het transparant maken –: dat zijn de juiste cijfers en becijferingen.

Het derde wat we gezegd hebben, is – u hebt het de ‘lender of last resort’ genoemd, denk ik, collega Anaf – wat betreft de verplichting. Ik heb daar geen taboes over. Ook in de interministeriële conferentie (IMC) is gezegd: laat ons dat huiswerk maar maken. Wat betekent dat? Dat betekent, ten eerste, met de zorgverstrekkers in overleg en dialoog gaan. Ten tweede, want daar moet ook federale wetgeving voor aangepast worden, is er overleg tussen werkgevers en werknemers nodig. Ten derde zullen we de perimeter moeten afbakenen. Over wie gaat het, als we dat willen doen? Hoe breed gaan we daarin gaan? Is dat het personeel, zijn dat ook de zelfstandigen, is dat iedereen die een of andere medische activiteit verricht in een voorziening? Hoever gaan we daarin? Ten slotte ook: wat betekent dat dan, verplichten? Met andere woorden: wat zijn dan de sancties voor wie het niet doet? Wat ga je als repercussie opleggen voor het eventueel niet sanctioneren? Dat zijn een aantal belangrijke vraagstukken die we vanmorgen besproken hebben, en waarvan we gezegd hebben dat we dat allemaal onder de loep gaan nemen, dat we dat gaan bestuderen.

Intussen gaan we wel niet afwachten. Integendeel, we gaan mobiliseren, sensibiliseren en iedereen die het nog niet gedaan heeft, oproepen om zich te laten vaccineren.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik denk dat de verdere sensibilisering inderdaad belangrijk is. We mogen toch niet vergeten dat het zorgpersoneel een enorme voorbeeldfunctie heeft. Door zichzelf als zorgverstrekker niet te vaccineren, legt men ook een druk op zijn collega's, en dat geeft heel wat stress op de werkvloer. Ik denk dat het goed is dat er verder gemobiliseerd en gesensibiliseerd wordt. De transparantie is een absolute noodzakelijkheid, denk ik, die u zeker verder moet toepassen. En ook het verschil in de cijfers tussen de verschillende regio's is belangrijk om in het oog te houden. In Vlaanderen scoren we inderdaad goed. Maar wat is uw timing? Hoelang denkt u nog verder te sensibiliseren? Wat is uw uiteindelijke doelstelling, vooraleer over te moeten gaan tot meer drastische middelen?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ik vind dat individuele vrijheid stopt waar de vrijheid van iemand anders wordt geschaad, laat staan iemands gezondheid in gevaar wordt gebracht. Als zorgverstrekker vind ik het persoonlijk onverantwoord en onethisch om je als zorgverstrekker niet te laten vaccineren want je brengt niet alleen jezelf, maar vooral onze meest kwetsbaren in gevaar. Het is juist zo belangrijk dat je op je werk andere mensen beschermt. Er is bovendien al een verplichte vaccinatie voor Hepatitis B.

Een zorgverstrekker heeft een voorbeeldfunctie. Veel mensen vragen ook hun advies. Ik denk dat zorgverstrekkers echt wel een voortrekkersrol moeten spelen. Mijn vraag is dan ook wanneer u gaat sensibiliseren en informeren. Welke doelstelling stelt u voorop en tegen wanneer? Als u die niet bereikt, wilt u dan eventueel wel overgaan tot verplichting van de vaccinatie? Welk exact resultaat wilt u behalen?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik ben het helemaal eens met collega Saeys wanneer ze zegt dat individuele vrijheid stopt waar anderen in gevaar worden gebracht. Daar ben ik het helemaal mee eens. Ook als het gaat over de voorbeeldfunctie van mensen die in de zorg werken. Er wordt effectief naar artsen, naar verpleegkundigen, naar mensen die werken in onze woonzorgcentra gekeken. Zorg verlenen is ook meer dan een goede opleiding en hard werken. Dat wil ook

zeggen dat je jezelf en de patiënten waar je zorg voor draagt beschermt. Als je die kan beschermen door je tegen dit virus te laten vaccineren, dan is dat volgens mij ook een onderdeel van goede zorg.

Ik ben blij met uw antwoord, minister. Het is goed dat er geen taboes zijn. Ik ben ook blij dat er ernstig wordt nagedacht over hoe dat moet worden ingevoerd, over wat de eventuele consequenties zijn. Ik heb misschien nog één vraag. Is er zicht op wanneer die stap wordt gezet? Ik begrijp dat er een aantal dingen worden voorbereid. Vanaf wanneer zou het mogelijk zijn om eventueel tot een verplichting over te gaan?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, als het regent in Parijs, druppelt het in Brussel.

Onze partij is altijd voorstander geweest van een vrijwillige vaccinatie en we gaan dat ook blijven. We zijn enerzijds tevreden met de beslissing die vandaag is genomen, maar ik hoor u nu zeggen dat we mettertijd mogelijk toch tot een verplichte vaccinatie zullen overgaan. Daar zijn wij absoluut geen voorstander van. Wij vinden trouwens ook dat dit geen issue is in Vlaanderen. De cijfers zijn goed in Vlaanderen, ook in de zorg. De vaccinatiebereidheid is heel groot. Ik denk dat wij gemakkelijk de 90 procent en misschien meer zullen halen. Maar het probleem situeert zich natuurlijk in Brussel en Wallonië en in gemeenten rond Brussel. U zegt dat er transparantie moet komen en dat de juiste cijfers moeten bekend worden. Maar wij vinden ook dat de olifant in de kamer moet benoemd worden. Als men een probleem heeft, en men wil het oplossen, dan moet men het probleem ook erkennen.

Wat ons betreft is er vooral een probleem bij bepaalde bevolkingsgroepen, ook in de zorgsector, om zich niet te laten vaccineren. Kunt u dat bevestigen? Welke initiatieven worden specifiek genomen naar deze bevolkingsgroepen toe?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Laat mij eerst zeggen, minister, en ik heb geen enkel probleem om dat te erkennen, dat de vaccinatiecampagne zoals ze nu verloopt echt op een hele goede manier verloopt. Heel veel mensen laten zich vaccineren. Het is ook goed georganiseerd. Iedereen die zijn vaccin gaat ophalen ziet ook dat het ook wel goed werkt. De cijfers zijn sterk en laat ons hopen dat ze nog sterker worden. Maar ik maak me wel, en ik sluit mij aan bij de collega's die de vraag hebben gesteld, wat betreft het zorgpersoneel een beetje zorgen. Niet veel, maar toch wel een klein beetje. Het zijn inderdaad mensen die in contact komen met kwetsbare mensen. We hebben ook al gezien dat mensen die gevaccineerd zijn, toch de ziekte nog altijd kunnen oplopen of zelfs verspreiden. U hebt u in deze ook in mijn fractie een bondgenoot om er toch voor te zorgen en genoeg druk te zetten, te sensibiliseren en te mobiliseren om mensen die in de zorg werken ook op te roepen om het vaccin te gaan ophalen.

Dus in die zin sluit ik mij daarbij aan. Mijn concrete vraag is: wat is voor u de grens die u daarbij wilt bereiken? Wat is het cijfer dat u daarvoor naar voren schuift om eventueel, als het niet anders kan, over te gaan tot de verplichte vaccinatie?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Vlaanderen staat aan de top van de vaccinaties en dat is ook zo voor het zorgpersoneel, zeker tegenover andere regio's. Dat is ook heel belangrijk, aangezien het zorgpersoneel elke dag zorgt voor heel kwetsbare

mensen. Uit de motivatiebarometer blijkt nog wel, minister, dat er ruimte is om mensen te overtuigen om zich te laten vaccineren. Veel vaccintwijfelaars, zijn geen vaccinweigeraars. Maar het zijn mensen die zich vragen stellen, bijvoorbeeld over vruchtbaarheid of over zwangerschap. Dus denk ik dat het goed is dat u nog verder wilt sensibiliseren en motiveren. Dat is ook een opdracht voor koepels en werkgevers. Een persoonlijk gesprek kan daar echt wel in helpen. Maar minister, ook wij zijn van mening dat als wij botsen op de grenzen van de vrijwilligheid, wij voor de solidariteit en de verantwoordelijkheid die verplichting moeten durven op te leggen aan het zorgpersoneel. Het is goed dat u daar nu al de voorbereidingen voor treft.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik voel aan dat er een zeer grote consensus is voor de stappen die wij nu gaan zetten. Wij hebben vandaag 88 procent vaccinatiëgraad. Ik heb dit weekend gezegd dat wij naar de 90 procent moeten gaan voor de volwassen bevolking. Wij willen dus zeker ook in de zorg die 90 procent halen, maar dat is voor mij niet voldoende. Ik denk dat wij met zijn allen absoluut met een stofzuiger door Vlaanderen moeten gaan om iedereen die nog niet gevaccineerd is, te vaccineren, te overtuigen. Inderdaad, collega Schryvers, zijn er meer vaccinatiewijfelaars dan -weigeraars. Welnu, intussen heeft 80 procent van de vaccinatiewijfelaars zich laten vaccineren. Dat werkt. De wortel werkt in Vlaanderen. Daarop moeten wij verder inzetten: op sensibiliseren, mobiliseren, argumenteren en zeker voor de mensen die werken in de zorg het waarom uitleggen. Nogmaals: het overgrote deel van de mensen in de zorg heeft zich ook laten vaccineren. Wij leven vandaag, in juli 2021, in volle overtuiging dat de vaccinatiewijfel is omgeslagen in vaccinatiehonger. Laat ons eerlijk zijn: toen wij begonnen met deze campagne en deze groep eerst hebben uitgenodigd, was er een grote vaccinatiewijfel. Ik heb het voorbeeld aangehaald van de jonge vrouwen. Er waren veel vragen over mogelijke problemen met de zwangerschap enzovoort. Die twijfels zijn weggevaagd, met overtuigende argumenten door onze eerste lijn, de huisdokters, de apothekers, de thuiszorg, door de campagnes die gevoerd zijn door de verschillende beroepsgroepen. Het Vlaamse Instituut voor de Eerste Lijn heeft daarvoor ongelofelijk veel werk gedaan samen met al zijn actoren, om de mensen te overtuigen. Dat is hetgeen dat wij nu gaan doen, op dit ogenblik. There is no time to waste. De campagnes die wij in januari begonnen zijn, gaan wij nu opnieuw doen om nu opnieuw de kans te geven aan degenen die toen geweigerd hebben. Daarin hebben wij nu geen tijd te verliezen. Dat gaan wij nu doen.

De timing heb ik ook vanmorgen aan bod gebracht en ik heb de vraag gesteld wat de timing is die wij voor ogen kunnen houden. Dit zal nu door het coronacommissariaat – vermoed ik – op een tijdspad worden gezet. Dat vraag wel overleg. Het is federale wetgeving. Ik heb laten onderzoeken of wij vanuit Vlaanderen vanuit onze regelgeving dingen kunnen doen, maar er blijkt federale regelgeving voor nodig te zijn. Dat betekent dus dat er overleg moet komen tussen werkgevers en werknemers, omdat het gaat over wetgeving zoals over welzijn op het werk. Dat zijn arbeidsrechtelijke aspecten. De vraag naar de sancties, bijvoorbeeld, zijn zaken die op een goede manier moeten overlegd worden. Ik ben daar geen meester van, maar ik vind ook wel dat de timing duidelijk en helder moet zijn.

Wat de grond van de zaak betreft, kan ik wat hier door iedereen is gezegd alleen maar voor 200 procent mee onderschrijven. Voor iedereen, maar zeker voor mensen die werken in de zorg, geldt dat je je niet alleen voor jezelf laat vaccineren, maar ook voor de anderen. Dat is van ontzettend groot belang, zeker ook gezien de onzekerheden die we vandaag kennen. We weten dat er doorbraakinfecties zijn, wat wil zeggen dat er toch nog uitbraken zijn ondanks het

gevaccineerd zijn. We weten nog niet wat varianten betekenen en wat eventuele toekomstige varianten kunnen betekenen. Er is, om Hans Kluge te citeren, maar één antwoord op: "Vaccineren, vaccineren, vaccineren." Wat dat betreft, moeten we alles op alles zetten. Het is ook daarom dat ik heb gezegd dat er wat mij betreft geen taboes zijn daaromtrent. Ik vind onze aanpak tot nu toe echter nog altijd de beste aanpak: mensen motiveren, het vertrouwen winnen in plaats van te sanctioneren. Dat moet onze eerste stap zijn. Dat gaan we nu doen. Als blijkt dat dat niet voldoende is, dan zal ook de verplichte vaccinatie op tafel komen.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, dank u wel. Ik denk inderdaad dat de wortel in Vlaanderen werkt, maar we moeten naar die 90 procent vaccinatie gaan, en dan is er zeker de solidariteit, de voorbeeldfunctie, de individuele verantwoordelijkheid van de zorgverstrekker. Dus, blijven sensibiliseren. We moeten die laatste twijfelaars over de streep trekken, zeker wat specifieke groepen betreft, ook gezien de verschillen tussen de zorgverstrekkers. Ondertussen moet men de verplichting voorbereiden, maar die dient echt wel als een stok achter de deur.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De besmettingscijfers stijgen, en met de oprukkende deltavariant mogen we echt geen tijd verliezen. Zullen sensibiliseren en informeren genoeg zijn om daadwerkelijk die 90 procent te bereiken? Ik twijfel. Ik ben daar niet van overtuigd. Ik wil dan toch wel zeker zijn dat er op dit moment al wordt gewerkt aan een verplichting, zeker bij het zorgpersoneel, zodat we geen tijd verliezen. Het kan inderdaad niet de bedoeling zijn dat we nog alles moeten opstarten als we bijvoorbeeld over een paar maanden zien dat dat niet voldoende is. We moeten vandaag beginnen om echt zo snel mogelijk overal een hoge vaccinatiegraad te bereiken.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, als ik u daarjuist goed heb gehoord, en ik de terugkoppeling die ik van de interministeriële conferentie had gekregen ook goed heb begrepen, dan is die opdracht daadwerkelijk gegeven. Dan is men dat nu aan het uitzoeken. Dan hoeft er geen schrik te zijn dat dat nog een aantal maanden gaat duren.

Er werd terecht gezegd dat we naar 90 procent moeten proberen te gaan. Ik denk dat we in de zorgsector eigenlijk naar 100 procent zouden moeten gaan. Uiteraard moeten we dan in eerste instantie opnieuw kijken naar de individuele verantwoordelijkheid van mensen. We moeten mensen proberen te overtuigen van het belang van vaccinatie, voor henzelf, maar zeker ook voor de mensen voor wie ze dagelijks en vaak met heel veel liefde zorgen. Als het uiteindelijk echter niet anders kan, zullen we inderdaad die stok achter de deur moeten gebruiken en die vaccinatie moeten verplichten in de zorgsector. Ik ben blij dat de stappen worden gezet om daar klaar voor te zijn als het nodig zou zijn.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de controle op terugkerende reizigers om verspreiding van COVID-19 tegen te gaan

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, de afgelopen dagen steeg het aantal bevestigde COVID-19-gevallen elke dag. Tegelijkertijd gaan er veel mensen met vakantie. Wellicht heeft het ene wel te maken met het andere, want in heel wat Europese vakantiebestemmingen geldt immers rode rood. Dat betekent dat het besmettingsgevaar er groot is, zeker ook met de oprukkende deltavariant. Het gevaar op besmetting is er niet alleen ter plekke. Dat is er natuurlijk ook bij het reizen zelf. Naarmate het aantal besmettingen stijgt en mensen bijvoorbeeld gebruikmaken van collectief vervoer, kunnen zij ook daar besmet geraken. Bij een vliegreis of ander collectief vervoer is het momenteel niet verplicht om een negatieve test voor te leggen. Het enige waar reizigers toe verplicht zijn, is dat ze bij de terugkeer een Passagier Lokalisatie Formulier (PLF) moeten invullen. Wie nog niet volledig werd gevaccineerd of geen herstelcertificaat heeft, moet zich pas laten testen bij thuiskomst uit een zone die minstens rood kleurt.

Volgens coronacommissaris Facon zou slechts een op de drie terugkerende reizigers die een testverplichting heeft, zich daar ook effectief aan houden. Gezien het aantal besmettingen en het feit dat bestemmingen rood kleuren, gaan er stemmen op om een negatieve test te eisen bij bijvoorbeeld het aan boord gaan van een vliegtuig. Minister, welke maatregelen worden genomen om te vermijden dat terugkerende reizigers het aantal besmettingen verder doen oplopen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, alles begint, zoals u zelf hebt aangegeven, met het correct invullen van het PLF. Bij een controle moet dat ingevuld worden, zodat op dat vlak ook het nodige kan worden opgestart. Ik roep dus iedereen die terugkeert uit het buitenland op om zijn PLF-formulier in te vullen. Dat is van een ontzettend groot belang.

Op de interministeriële conferentie van vanmorgen hebben we daar ook over gesproken. Ik heb gevraagd dat de communicatie over de bestaande regels opnieuw onder de aandacht wordt gebracht, want ik merk dat dit voor velen toch niet duidelijk is, of dat het niet duidelijk is dat datgene wat voorheen gold, ook vandaag nog altijd blijft gelden.

De volgende stap is dat we ook de samenwerking met de partners nodig hebben. Dat betekent: met de luchtvaartmaatschappijen. Daar is een beslissing op het Overlegcomité rond genomen. Ook in het ministerieel besluit is dat geformuleerd. Die maatschappijen zijn verplicht om na te gaan of het PLF door de passagiers op voorhand correct is ingevuld. Dat is belangrijk, omdat op basis van dat PLF-formulier mensen ook een sms ontvangen, waardoor ze ook hun test kunnen laten afnemen. Die test is natuurlijk belangrijk om te zien of je positief of negatief bent en daar de nodige consequenties aan te geven.

Zijn er bijkomende stappen die gezet worden en moeten worden? Ja. Om de controle te verstevigen is er een samenwerkingsakkoord gemaakt. Voorzitter, dit parlement is ook gevat om de komende dagen over dat samenwerkingsakkoord te stemmen.

De voorzitter: Maandag.

Minister Wouter Beke: Maandag, voilà. Dat is belangrijk, omdat dan ook Saniport de controle verder zal kunnen uitvoeren om na te gaan of de reizigers hun PLF-formulier ook correct hebben ingevuld. Saniport, dat is de sanitaire politie voor het internationale verkeer.

Als het eenmaal geweten is of, op basis van het PLF, mensen zich laten testen en in quarantaine gaan, dan moeten de maatregelen natuurlijk ook gehandhaafd worden. Dat is ook een belangrijk element. Ook de handhaving van die

maatregelen, die vandaag bestaat en die we al lang geleden hebben uitgerold, moet blijven bestaan.

Ik geef nog een laatste element mee, ook ten behoeve van iedereen die nog reisplannen heeft. Weet dat als u in het buitenland bent en u raakt daar besmet, de basisregel is dat u daar dan, in dat land, uw isolatie moet uitzitten. We hebben dit weekend – en dat is niet het eerste geval, er zijn er nu verschillende – uitzonderingen gemaakt omdat het over jongeren gaat, minderjarigen die terugkomen naar ons land, en beter op een begeleide manier dan op een niet-begeleide manier. Een begeleide manier, dat wil zeggen: met de bus naar het testcentrum, en dan opnieuw een test om te kijken wie er positief is en wie negatief. En dan kunnen de volgende stappen gezet worden. Maar het is mij de voorbije dagen toch wel opgevallen hoe weinig mensen daar in hun planning rekening mee houden dat dat, in het geval van een besmetting, inderdaad wel de basisregel is. Dat wilde ik hier toch nog even onder de aandacht brengen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, bedankt voor uw heel duidelijke antwoord. Zolang er internationaal onvoldoende mensen volledig gevaccineerd zijn, gaan die vakantiebestemmingen natuurlijk rood blijven kleuren. We zien het onder meer al in Spanje en Portugal en in andere Europese landen dat de besmettingscijfers de voorbije dagen toenamen. In Brussel zagen we dat momenteel een derde van de positieve testen afkomstig is van terugkerende reizigers. Ik verwijs ook naar het feit dat er maandag zeshonderd jongeren terugkeerden van een gezamenlijke vakantie en dat er driehonderd besmet bleken te zijn. De relatie tussen de vakanties en de besmettingen is dus toch wel heel duidelijk, denk ik.

Dat die terugkerende reizigers die coronamaatregelen goed opvolgen, is essentieel maar dan moeten ze die natuurlijk ook goed kennen. U hebt ernaar verwezen. Het probleem is ook wel dat die regels ingewikkeld zijn, dat er regels zijn in het land van bestemming, dat er regels zijn in ons land, dat het afhangt van het feit of men al dan niet volledig gevaccineerd en dat de regels ook wijzigen.

Minister, ik roep op om te zorgen voor een goede communicatie. En vanzelfsprekend moet er ook gericht gecontroleerd worden. We gaven de lokale besturen mogelijkheden voor controle en quarantaine.

De voorzitter: Wilt u alstublieft afronden?

Katrien Schryvers (CD&V): Mijn vraag is hoe u hen zult motiveren om dat ook de volgende periode te blijven doen.

Voorzitter, ik had daarnet tijd over. Mijn excuses dat ik die er nu even bijgenomen heb.

De voorzitter: Maar zo werkt dat hier niet. Het is elke week hetzelfde.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, het is goed dat er bijkomende maatregelen worden genomen, want vandaag laat effectief een op de drie reizigers uit een rode zone zich niet testen ondanks het feit dat dit wel verplicht is. Dat is niet alleen asociaal maar het werkt de verspreiding van het virus ook in de hand. Het is goed dat u die mensen oproept om zich toch te laten testen.

Maar met alle permissie, dit is niet het enige gat in onze defensie. Ik heb u vorige week gevraagd om de verslagen van de stuurgroep contactopsporing opnieuw online te laten zetten. En als ik dan kijk naar het verslag van 25 juni, dan zie ik

dat er op dit moment nog altijd 400 call agents actief zijn in de contactopsporing. Op dit moment zitten we aan 286 nieuwe besmettingen per dag. Dat is ongeveer 1,5 contacttracering per indexcase en toch stelt Sciensano dat op dit moment 2 op de 3 personen niet weten waar ze besmet zijn geraakt. Slechts in 10 procent van de gevallen kunnen we de bron van de besmetting vinden. Hoe kan dat?

De voorzitter: Voilà, dat is een heel simpele vraag.

Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, ik sluit me aan bij de vragen van de collega's. Ik denk dat de verantwoordelijkheid van de reiziger hier toch wel verpletterend is. Een vaccin is iets totaal anders. Een formuliertje invullen is nu toch niet zo moeilijk. Ik ben blij dat maandag het decreet zal worden besproken en gestemd. We moeten echt wel een tand bijsteken voor wat het invullen van het formulier betreft, de reiziger informeren en de contacttracing deze zomer naar een hoger niveau tillen. Zult u dit doen en nogmaals duidelijk wijzen op de verantwoordelijkheid van de reiziger?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, we zijn aan de zevende vakantie toe sinds het uitbreken van de coronacrisis en het is toch ongelooflijk dat we moeten vaststellen dat het terugkeren van reizigers naar België en alle maatregelen die daarvoor worden genomen nog altijd voor problemen zorgen.

Collega Schryvers, veertien dagen geleden vroeg ik de minister een duidelijke communicatie naar onze bevolking zodat zij zou weten wat ze moet doen wanneer ze naar ons land terugkeert uit vakantie. En u wees toen naar Europa, minister, en naar het feit dat alles beter kon en moest worden afgestemd. Europa moest dat doen. We zijn nu twee weken verder en ik stel vast dat wat we zelf niet in handen nemen, een duidelijk terugkeerbeleid, een beleid van landgenoten die terugkeren naar ons land, directe gevolgen heeft. Een duidelijke communicatie is dan ook essentieel. Een concreet voorbeeld zou kunnen zijn dat Vlaanderen opvolgt of mensen die de eerste gratis federale test hebben gehad in onze testcentra de tweede test halen. Hoe staat u daar tegenover?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ik krijg veel berichten en telefoons van mensen die op verlof vertrekken en die me vragen wat ze allemaal moeten doen en invullen. Het is niet evident om dat uit te leggen want dat hangt inderdaad af van land tot land. Men moet eerst kijken naar het land waar men naartoe gaat, dan naar België. Vraag is dan of men al dan niet gevaccineerd is. Een goede communicatie daarover is sowieso belangrijk. Dat is niet evident maar de controle op het invullen van de PLF is wel heel belangrijk. Wanneer daarnaast blijkt dat mensen uit een rode zone, die niet volledig gevaccineerd zijn zich moeten laten testen, dan moet dat zeer goed gecontroleerd worden. Dat is nu immers ook een groot probleem en dat wijt ik puur aan de reiziger zelf want dat is asociaal gedrag

Je brengt daar weeral eens andere mensen mee in gevaar. Het is duidelijk dat de besmettingen vanuit het buitenland ook hier binnen geraken. Dat moeten we echt wel te allen tijde vermijden.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, minister, het is inderdaad goed om op dit moment eens terug te kijken naar onze opbouw van de defensie bij eerdere

ervaringen. Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Anaf. We moeten er deze keer echt voor zorgen dat onze defensiemechanismen werken. De contactopsporing en -tracing moeten echt op hoge toeren draaien.

Ik deel ook de bezorgdheid van collega Saeys. Iedereen, van dokters tot reisbureaus, wordt overspoeld door de vraag van mensen: wat moeten we doen? Het is goed dat u er net nog eens naar verwees: als men besmet raakt moet men de quarantaine in het land van vakantiebestemming doormaken.

Maar het wordt toch ook wel tijd, het is zelfs al een beetje te laat, dat u heel duidelijk gaat communiceren naar die mensen zodat ze weten wat ze moeten doen. Wat gebeurt er op het moment dat ik besmet raak op mijn vakantiebestemming?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik krijg ook voortdurend vragen van mensen over wat ze moeten doen bij hun terugkeer, of ik hen iets kan aanbevelen. Ik heb altijd dit schema bij, dat vindt u op de website informatie-coronavirus.be. Daar vindt u in welke omstandigheden u wat moet doen. Mevrouw Saeys, hang het in uw praktijk. Andere collega's, zet het op sociale media, en u mag dat natuurlijk ook doen. Het is belangrijk dat men dat goed weet.

We hebben de voorbije maanden gewerkt aan het Covid Safe-certificaat. Dat is een toepassing om ervoor te zorgen dat men veilig op vakantie kan gaan binnen Europa. Reizen moet mogelijk zijn, maar wel in goede omstandigheden. Het is niet zonder risico. Dat hebben we van bij het begin gezegd. Vandaar deze campagne. Maar ik heb zelf, collega Rzoska en anderen, vanmorgen op de IMC aan het coronasecretariaat gevraagd om die regels nog eens heel duidelijk te communiceren. Wij zullen dat doen, ik hoop dat anderen dat ook doen. We kunnen dat eigenlijk met ons allen samendoen. Ik denk dat we allemaal vaak deze vragen krijgen.

Mevrouw Sleurs en anderen, mensen die op reis gaan, hebben ook wel een verantwoordelijkheid. Ze hebben op zijn minst de verantwoordelijkheid om bij terugkeer het PLF-formulier in te vullen. Vorige maand was dat 80 procent, nu nog nauwelijks één derde. Dat heeft niets te maken met fouten in het systeem of om het even wat, men moet het gewoon doen. Daar zit de knoop. Dat is in ieders persoonlijk belang, want men kan samen met veel anderen elke dag opnieuw virussen en varianten binnenbrengen. We weten hoe ze ons land zijn binnengekomen, hoe ze Europa zijn binnengekomen, dat is niet zonder betekenis. Als het vorige maand 80 procent was en deze maand 35 procent, dan heeft dat te maken met mensen die het de ene maand wel gedaan hebben en nu denken dat ze het niet meer hoeven te doen. Het reiscertificaat is geen alternatief voor het PLF. Dat hoor ik soms ook: we hebben de app, wat moeten we nu nog doen? Het ene is geen alternatief voor het andere, laat dat duidelijk zijn.

Over de controle op het PLF heeft de minister van Binnenlandse Zaken gezegd dat ze bijkomende initiatieven zou nemen. Zoals ik daarstraks al gezegd heb, zal het samenwerkingsakkoord dat hier zal worden voorgelegd, ook extra instrumenten moeten geven, onder andere aan Saniport. Het belangrijkste element is daarin communicatie. U kunt dat allemaal delen via sociale media, iedereen in deze zaal is daar nogal actief op.

De contactopsporing is daar een onderdeel van. Maar het eerste moet eerst gebeuren. De contactopsporing kan maar in werking treden als mensen het PLF hebben ingevuld, na een positieve test moet er dan worden opgespoord.

Het tweede luik waar ik nog even op wil ingaan – en ook dat hebben we vanmorgen op de interministeriële conferentie besproken – is dat we merken dat mensen te weinig contacten doorgeven. We hebben intussen de versoepelingen. Mensen kunnen meer mensen zien. Dan is het niet normaal dat men in vergelijking met de maand daarvoor slechts evenveel contacten doorgeeft. Dat is niet normaal. Daarom ook mijn tweede oproep aan de mensen: als u gecontacteerd wordt door de contactopsporing, geef dan de namen door van diegenen waarmee u in contact bent geweest. Geef ook door waar dat gebeurd is, zodat er ook crossverbanden kunnen worden gelegd en zodat die andere defensielijnen ook maximaal hun werk kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Vlaanderen staat al ver in de vaccinaties, maar zolang een groot deel van de mensen nog niet volledig gevaccineerd is, moeten we natuurlijk heel voorzichtig blijven. Dat is zeker zo voor die deltavariant en het gevaar dat die wordt binnengebracht door terugkerende reizigers. Collega's, de vrijheid is in zicht, maar ik denk dat we allemaal toch nog heel voorzichtig moeten blijven. We kunnen al meer. Ik begrijp dat mensen graag met vakantie gaan en dat kan ook, maar met de nodige voorzorgsmaatregelen. Aan die voorzorgsmaatregelen moeten mensen zich houden. Daarom is het belangrijk dat we hen daar correct over informeren maar ook dat er een correcte controle is wanneer mensen zich daar niet aan houden bij hun terugkeer.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Alessia Claes, Loes Vandromme en Philippe Muyters over de kansen voor de werkgelegenheidsconferentie met de Federale Regering en sociale partners om een werkzaamheidsgraad van 80 procent te behalen

– 898 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, mag ik vragen om bij hoogdringendheid een voorstel van resolutie over de werkgelegenheidsconferentie aan de agenda toe te voegen? We hebben dat voorstel van resolutie zo snel mogelijk gedeeld met de partijen van de oppositie, die daar trouwens ook al langer dan vandaag van op de hoogte waren. Wij vragen dus of het alsnog mogelijk is om dat met spoed op de agenda te brengen.

De voorzitter: We zullen ons daar straks over uitspreken.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur

– 735 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 8

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers

en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Voorzitter, ik wil, voor de algemene bespreking begint, het woord vragen omdat er rond dit decreet al heel veel gezegd is. De vakbonden en de hele zorg- en welzijnssector hebben verschillende keren aan de alarmbel getrokken om te zeggen dat dit voorstel van decreet de toegankelijkheid, de kwaliteit en de betaalbaarheid van de zorg in Vlaanderen negatief zal beïnvloeden. Daar is op geen enkel moment rekening mee gehouden. Daarom hebben we samen met Groen en Vooruit enkele amendementen ingediend, die wel ingaan op de bezorgdheden van de sector. Om er zeker van te zijn dat die amendementen op het voorstel van decreet geen nieuwe juridische problemen opleveren, vragen we, conform artikel 72, punt 2, van het reglement, bij mondeling verzoek een beredeneerd advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State over deze amendementen op dit voorstel van decreet.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik heb inderdaad gezien dat de linkse oppositie – versta: de extreemlinkse oppositie met dan het wagonnetje Groen en Vooruit – vijf amendementen heeft ingediend. Ik vind dat een beetje vreemd. Dat is een voorstel van decreet dat sinds eind vorig in dit parlement voorligt. De Raad van State is daar al twee keer over geconsulteerd geweest. We hebben daar een hoorzitting over gehad. We hebben daar uitvoerige debatten over gehad. Ik vind het vreemd dat men nu in de plenaire vergadering opeens met vijf amendementen komt. Het reglement is het reglement, maar ik ga niet wegsteken dat dit pure obstructiepolitiek is, punt aan de lijn. Dit is eigenlijk een meerderheid het recht ontnemen om – wat toch essentieel is in een democratie, dacht ik – op een gegeven moment over haar voorstel van decreet te laten stemmen. Maar goed, men kiest ervoor om pure obstructiepolitiek toe te passen. We zullen zien of een derde van de volksvertegenwoordigers de indiening van deze amendementen steunt. Ik kon toch mijn ontgoocheling niet wegsteken en vind deze manier van handelen pure obstructiepolitiek.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega Ongena, het verbaast me een beetje dat u zo negatief kijkt naar het gebruik van een aantal reglementaire toepassingen. Misschien hoeft dat geen obstructiepolitiek te zijn, maar het kan ook de bedoeling zijn van de indienaars van deze amendementen en diegenen die die straks zullen goedkeuren, om het debat proberen te openen. Dat is iets wat jullie halsstarrig proberen te vermijden. Er zijn misschien wel hoorzittingen geweest, maar buiten dit parlement speelt zich ook een debat over dit voorstel van decreet af. Ik denk niet dat alle stemmen die relevant zijn, al gehoord zijn in dit debat. U leest ook de persartikels. U hoort ook de commentaren hierover. U hoort de zorgsector, die hier toch wel heel erg verward over is en met heel wat vragen zit. Dus ik denk dat het initiatief dat nu genomen wordt om naar een breder debat te gaan, om een beetje tijd te nemen, maar ook om het advies van de Raad van State over die amendementen te vragen, best wel nuttig en interessant kan zijn. Dus ik zie dat als iets positiefs en ik vind het jammer dat u probeert om de toepassing van het reglement als een obstructiepolitiek te verwoorden. Ik denk geenszins dat dat het geval is. Daarom zullen wij straks ook steun geven aan het verzoek tot raadpleging van de Raad van State.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik stoorde me wel een beetje aan de tonaliteit van de laatste tussenkomst. U weet, of u weet niet, dat ik voorzitter van de commissie ben waar wij dit voorstel van decreet behandeld hebben.

De voorzitter: Ik weet dat.

Kris Van Dijck (N-VA): Dank u wel.

Ik wil beklemtonen dat wij wel degelijk in alle openheid, in alle transparantie ook de tijd genomen hebben om dit voorstel van decreet te bespreken en om hoorzittingen te houden. Er is ook nog een tweede lezing gevraagd. Dat is allemaal gebeurd. Dat het debat niet of niet ten gronde gevoerd is, wil ik dus ontkennen.

Ten tweede, zelfs als we een advies vragen aan de Raad van State, zal het debat nog steeds hier binnen in dit parlement gevoerd worden. De analyse die collega Janssens maakt – of zijn motivatie, maar dat is natuurlijk zijn volste recht – vind ik dus niet helemaal correct. Ze kan mij in ieder geval niet overtuigen.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Het klopt dat de voorzitter ons de kans gegeven heeft om dit voorstel van decreet uitgebreid te bespreken, wel snel snel. Ondertussen hebben we gisteren ook de open brief van een heel grote groep van het middenveld mogen lezen, die duidelijke opmerkingen heeft op dit voorstel van decreet. Ik denk dat het wel heel zinvol is om de tijd te nemen. We hebben door middel van ons amendement geprobeerd om een stuk van de bezorgdheid te verwoorden en het voorstel van decreet wat te verbeteren.

Verzoek tot raadpleging van de Raad van State

De voorzitter: Dames en heren, ingevolge het verzoek van collega Vandecasteele tot raadpleging van de Raad van State wordt de beraadslaging geschorst en ga ik na of het verzoek gesteund wordt door ten minste een derde van de Vlaamse volksvertegenwoordigers. Dat wil zeggen: 42.

Ik stel voor dat we eerst een teststemming uitvoeren.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.

Dan stemmen we nu over het verzoek tot raadpleging van de Raad van State.

De Vlaamse volksvertegenwoordigers die het verzoek steunen, drukken op de groene knop. Degenen die dat niet steunen, drukken op de rode of gele knop.

Stemming nr. 1

Het verzoek tot raadpleging van de Raad van State wordt gesteund door 52 Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Dat is duidelijk meer dan één derde van de volksvertegenwoordigers. Dientengevolge zal ik het advies van de Raad van State over de amendementen vragen en is de beraadslaging zolang geschorst.

De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Voorzitter, wil dat zeggen dat nadien de beraadslaging ook onmiddellijk plenair volgt?

De voorzitter: Ja, dus niet opnieuw in de commissie.

VOORSTEL VAN DECREET van Sarah Smeyers, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Katja Verheyen, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat betreft de gemeentelijke verordening waarbij het conformiteitsattest verplicht wordt

– 792 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Sarah Smeyers, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Katja Verheyen, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat betreft de gemeentelijke verordening waarbij het conformiteitsattest verplicht wordt.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 792/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 en 2.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Marino Keulen, Bert Maertens, Lode Ceyskens, Andries Gryffroy, Martine Fournier en Marius Meremans over zero-emissievoertuigen en voertuigen aangedreven door alternatieve brandstoffen

– 840 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Marino Keulen, Bert Maertens, Lode Ceyskens, Andries Gryffroy, Martine Fournier en Marius Meremans over zero-emissievoertuigen en voertuigen aangedreven door alternatieve brandstoffen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, goede collega's, het gaat over een technisch decreet maar toch met grote politieke relevantie. We brengen alles wat behoort onder het domein Clean Power for Transport middels een kaderdecreet samen bij het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW). Het technische schuilt hierin dat er een omzetting gebeurt van de bevoegdheid vanuit Omgeving naar MOW. Het zat aanvankelijk bij het Energiedecreet. Op die manier hebben we dat juridisch helemaal zuiver.

Het geheel kadert binnen het grote Europese verhaal. Er is de Europese richtlijn die luistert naar het letterwoord AFID, Alternative Fuels Infrastructure Directive,

wat alles regelt wat betrekking heeft op alternatieve brandstoffen. Tegelijkertijd zit ook in het voorstel van decreet een oproep aan de Vlaamse Regering. Het is een kaderdecreet. Het is dus aan de regering om dat nu ook handjes en voetjes te geven om alles wat te maken heeft met het emissievrij rijden en met vervoer op basis van alternatieve brandstoffen, wind in de zeilen te geven.

Voorzitter, we hadden ook zes amendementen ingediend om een aantal dingen juridisch te verfijnen en te verbeteren. Dat moeten we toegeven. Maar het is dus vooral een verhaal om de bevoegdheid die nu bij MOW komt, te regelen via dat kaderdecreet en alles wat te maken heeft met Clean Power for Transport samen te brengen en tegelijkertijd ook de vergroening van alles wat met onze vloot te maken heeft en wat zich voortbeweegt op onze Vlaamse wegen, wind in de zeilen te geven om te zorgen dat daar grote stappen voorwaarts worden gezet.

Dit kan bijvoorbeeld – en dat is mijn laatste punt, voorzitter – door middel van een stimulansenbeleid, om ervoor te zorgen dat er voldoende oplaadinfrastructuur is, alles wat te maken heeft met laadpunten. We praten hier vooral over elektrisch aangedreven wagens maar dat kan in de toekomst nog iets anders zijn: ook waterstof en dergelijke meer. Vanuit mijn eigen politieke overtuiging vind ik dat dit echt de opdracht is van een overheid: er flankerend voor zorgen dat vernieuwingen kansen krijgen.

De voorzitter: Collega Keulen, dank u wel, maar mag ik, gewoon ter verduidelijking, één zaak vragen? U sprak over een aantal amendementen. U bedoelt dat die amendementen al zijn goedgekeurd in de commissie?

Marino Keulen (Open Vld): De amendementen zijn goedgekeurd in de commissie en zijn daar ook aangenomen. Dat was zelfs vaak met een volledig draagvlak, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen.

De voorzitter: Oké. Het zijn dus geen nieuwe amendementen.

Marino Keulen (Open Vld): Neen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Onze collega Marino Keulen heeft het al zeer goed toegelicht. Het is inderdaad juist: alles wat bij Energie zat is nu verhuisd naar Mobiliteit en Openbare Werken (MOW). Het houdt ook rekening met de AFID-richtlijn. Dat is dit voorstel van decreet, zeer kort uitgelegd.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Ik sluit mij aan bij de twee collega's. Ik zal het niet langer trekken dan noodzakelijk.

Het is een belangrijk voorstel van decreet. Ik denk aan de discussie over laadpalen die we al een paar keren hebben gehad. Dat maakt het nu mogelijk om een beter-en-meerbeleid te voeren inzake laadpalen. We hebben ook het ambitieuze plan van onze federale minister Van Peteghem, waarin staat dat vanaf 2026 alleen nog bedrijfswagens die geen broeikasgassen uitstoten, zoals elektrische auto's, fiscaal aftrekbaar zullen zijn. Hij verwijst ook naar het fiscaal aantrekkelijk maken van het plaatsen van laadpalen thuis en op het werk.

Vlaanderen mag zeker niet achterblijven. Wij moeten er alles aan doen om dit haalbaar te maken. Ik ben ervan overtuigd dat het met dit voorstel van decreet haalbaar zal zijn om tegen 2025 onder andere dertigduizend toegankelijke publieke laadpalen te kunnen realiseren in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Collega's, elektrische wagens zijn duidelijk de weg die de auto-industrie de komende tien jaar zal inslaan. Het lijkt ons dan ook logisch dat het wetgevende kader hier ten volle rekening mee houdt en op deze evolutie inspeelt. Het regelgevende kader creëert, zoals de collega's al zeiden, een stimulerend beleid met betrekking tot zero-emissievoertuigen en voertuigen aangedreven door alternatieve brandstoffen. Het doel van het voorstel van decreet is het faciliteren van het emissievrij rijden. Het gaat daarbij om zowel om de voertuigen als om het flankerende beleid dat daarvoor nodig is, zoals de laadinfrastructuur. Verder kan de Vlaamse Regering stimulansen geven met financiële steun.

Onze fractie gaat mee in de redenering dat een dergelijk regelgevend kader noodzakelijk is voor de transitie op het vlak van mobiliteit. Heel wat zaken in de nota Clean Power for Transport zullen ook steunen op dit kader. Het is dan ook goed dat de Vlaamse overheid hier de rol naar zich toe trekt en het beleid hieromtrent centraliseert. Dat is efficiënt. Een mooi voorbeeld is de oprichting van het digitaal loket waarbij eigenaars en gebruikers van elektrische wagens een publiek laadpunt in de buurt kunnen aanvragen.

De richtlijnen voor het voorstel van decreet vinden grotendeels hun oorsprong in de Europese richtlijn betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen, de AFID-richtlijn. Die bevat aparte hoofdstukken voor elektrische laadpunten en voor aardgas- en waterstoftankpunten voor sloop- en luchtvaart. Artikel 7 spreekt van laad- en tankpunten voor alternatieve brandstoffen. In het voorstel van decreet wordt echter geen onderscheid gemaakt tussen deze verschillende vormen van transport, die kampen met andere uitdagingen. Het Vlaams Belang pleit al heel lang om ook in te zetten op waterstofaangedreven voertuigen, zeker nu de elektriciteitsstarieven in de toekomst de pan uit zullen swingen. Dit item wordt echter niet verder uitgewerkt in het voorstel van decreet. In artikel 3 van het voorstel van decreet wordt onder 'alternatieve brandstoffen' ook verwezen naar waterstof, maar ik mis verder in het voorstel van decreet de stappen om die andere brandstoffen effectief te ondersteunen. Het onderdeel 'waterstof' wordt naar onze mening summier aangehaald. Op onze vraag over de toepassing van waterstof in de mobiliteit kregen we in de commissie als antwoord dat waterstof nog in volle technologische ontwikkeling is en dat er momenteel proefprojecten lopen bij het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI). Een weinig verhelderend antwoord.

Nochtans gaan ook de ontwikkelingen rond waterstof steeds sneller. We blijven het dan ook een gemiste kans vinden dat er in het voorstel van decreet volgens ons onvoldoende op wordt ingespeeld.

Een andere bedenking gaat over de beroeps- en plezierscheepvaart waar nog enorme milieuwinsten te boeken zijn met onder andere de vergroening van de vloot en maximale inzet op walstroomvoorzieningen. Van deze onderdelen vinden we geen enkele uitwerking in dit voorstel van decreet.

Het is duidelijk dat er absoluut wordt ingezet op elektrische voertuigen en dat de Vlaamse overheid met dit kader de kans heeft om bepaalde steunmaatregelen te nemen en om de semipublieke laadinfrastructuur degelijk uit te rollen. Uiteraard moeten we voorzichtig zijn met subsidiëring.

Onze fractie verwijst onder meer naar het dossier van de zonnepanelen, maar ook naar de subsidiëring van windenergie. Uiteindelijk zal de factuur van de subsidiëring moeten worden betaald. De Vlaming betaalt nu ook al veel meer voor de energiefactuur dan de meeste andere Europeanen. Wij wijzen algemene subsidiëring dan ook af.

Wil dat dan zeggen dat we totaal geen ondersteuning willen geven? Neen. We hebben dat ook in de commissie duidelijk gesteld. Zo verwijst het voorstel van decreet in artikel 6 naar onder andere de gerichte ondersteuning van de taxisector en de stadslogistiek. Onze fractie kan er gerust in meegaan. De taxisector staat nu al zwaar onder druk om te investeren in dure elektrische wagens. Ik denk dan ook dat we deze mogen en moeten ondersteunen.

Wat de uitbreiding van subsidiëring naar particulieren en bedrijven betreft, zijn wij van mening dat dit absoluut moet worden vermeden. Zoals ik al heb gezegd, hebben we gezien waartoe dat leidt. De kosten worden in dat geval uiteindelijk betaald door iedereen, dus ook door die partijen die om welke reden dan ook geen dure elektrische wagens kunnen aanschaffen. Ik wil in dat verband ook wijzen op artikel 9 waar de Vlaamse Regering steunmaatregelen kan geven aan exploitanten van laadpunten. Het gevolg zal zijn dat we via subsidiëring dus weer dezelfde fouten zullen maken als met de andere vormen van groene energie.

Tijdens de bespreking van het voorstel van decreet in de commissie stelden we vast dat een aantal antwoorden op onze opmerkingen en vragen onduidelijk en onbeantwoord blijven. Zo dienen de doelstellingen van dit voorstel van decreet te worden gerealiseerd binnen de beschikbare middelen van het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken. Op onze vraag of dit realistisch is, kwam geen antwoord. We baseren ons voor deze vraag op de vaststelling dat we voor de uitwerking van de elektrificatie van De Lijn ruim 3 miljard euro moeten zien te vinden. Wat zal de uitrol van al die infrastructuur voor de elektrificatie van het wagenpark dan niet gaan kosten? Wij kregen er geen antwoord op.

Ook op onze vraag wat men bedoelt met de term 'redelijk' in artikel 7 paragraaf 4, dat zegt dat de Vlaamse Regering ervoor kan zorgen dat de prijzen die laadpuntexploitanten aanrekenen voor het gebruik van publiek en semipubliek toegankelijke laadpunten redelijk moeten zijn, kwam geen duidelijk antwoord. Collega Keulen antwoordde dat het begrip 'redelijk' eveneens afkomstig is uit die AFID-richtlijn. Door de overname van de bevoegdheid voor Clean Power for Transport door MOW, werd de definiëring overeenkomstig aangepast. Bovendien, vermeldde collega Keulen, is prijszetting nog altijd een federale bevoegdheid. Collega's, we zullen dus moeten afwachten hoe de federale overheid een redelijke prijszetting bekijkt. Het blijft dus onduidelijk wat onder redelijk wordt verstaan.

Ten slotte, in artikel 10 missen we de praktische uitwerking van de verwerking van de gebruiksdata. Op onze vraag hoe men de praktische uitwerking ziet, kwam eveneens geen antwoord.

Collega's, onze fractie komt tot de conclusie dat er in dit voorstel van decreet goede uitgangspunten zitten, maar dat er nog heel wat vragen en onduidelikheden blijven. Het blijft afwachten hoe de Vlaamse Regering concreet invulling zal geven aan die ambities. Op basis van deze conclusies zal onze fractie zich dan ook onthouden.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, ik kom heel kort tussen want collega Bex heeft het in de commissie voor onze fractie al behandeld. We hebben het toen goedgekeurd en we zullen het straks ook goedkeuren.

Het is een omzetting van een Europese richtlijn. Dat betekent dat er inderdaad heel wat inspanningen moeten gebeuren. Dat is iets wat in de commissie, maar ook daarvoor, bij de lancering van Clean Power for Transport, is gezegd. Er zijn een aantal kritische adviezen geweest van verschillende raden. Ze kwamen er kort gezegd op neer dat het leek alsof de Vlaamse Regering de snelheid van de

transitie lijkt te onderschatten en te weinig ambitieus is. We hopen dat met dit voorstel van decreet die ambities toch wel kunnen worden aangescherpt.

Want het is vaak zo, collega's – iedereen die de laatste weken de kranten heeft gevolgd weet dat – dat de realiteit ons als politici soms dreigt in te halen. Als je het tempo ziet waarmee autoconstructeurs nu aankondigen wanneer ze de verbrandingsmotor gaan uitfaseren, en hoe ze volop aan het inzetten zijn op elektrische mobiliteit, dan mogen we als overheid absoluut niet achterblijven. Onder meer de uitrol van laadpalen lijkt me toch wel een essentiële schakel om daar een succes van te maken.

Wij hebben een aantal kritische bedenkingen geformuleerd in de commissie. Ik ga ze niet in detail overlopen, daarvoor dient het verslag. We gaan uiteraard de uitrol van dit voorstel van decreet kritisch van nabij bekijken, maar we gaan straks wel voor dit voorstel van decreet stemmen, om de extra inspanningen en ambitie die nodig zijn ook te ondersteunen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Ik wil eigenlijk heel kort tussenkomen, vooral na de opmerkingen van collega Verheyden. We praten hier over een kaderdecreet. Termen hebben ook een betekenis, achter woorden gaat altijd een inhoudelijke lading schuil. Het is net aan de regering, door middel van uitvoeringsbesluiten, om het een en ander te concretiseren. Als we spreken over waterstof, als we spreken over andere alternatieve brandstoffen of het emissievrij voortbewegen van voertuigen, dan zal de technologische actualiteit en de technologische toekomst ons altijd door de feiten als het ware tot achtervolgen aanzetten. Je moet daar dus soepel op kunnen inspelen, en dan moet je dat zeker en vast niet wettelijk gaan verankeren, want dan ben je als regio als het ware je eigen obstakels aan het creëren om net de technologische evolutie te kunnen volgen. Dat geldt dus ook voor de vergroening van de vloot. En – want dat hebben we nog niet gehoord – we gaan niet naar de Raad van State, net omdat het gaat over een kaderdecreet. Maar de uitvoeringsbesluiten, die zullen wel telkens aan de Raad van State worden voorgelegd, uiteraard net om er voor te zorgen dat we daar binnen de bevoegdheden en binnen de juiste inhoudelijke en juridische krijtlijnen blijven, zodat we ook juist legistiek werk afleveren.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Inderdaad, toen ik collega Verheyden hoorde, dacht ik dat hij in het verkeerde debat zat. Dit is een debat over een kaderdecreet, dat inderdaad de lijnen en de contouren schetst en creëert. Daarover gaan we stemmen, niet over het concreet uitwerken en uitrollen via uitvoeringsbesluiten. Dat is de volgende stap. Hier gaat het puur over een kaderdecreet. Het debat gaat daarover, en niets meer.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 840/3)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 10.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Martine Fournier, Kris Van Dijck, Tom Ongena, Paul Van Miert, Brecht Warnez en Nadia Sminate tot aanpassing van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat de delegatie van de bevoegdheid voor het ondertekenen van authentieke akten over onroerende verrichtingen betreft – 845 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Martine Fournier, Kris Van Dijck, Tom Ongena, Paul Van Miert, Brecht Warnez en Nadia Sminate tot aanpassing van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat de delegatie van de bevoegdheid voor het ondertekenen van authentieke akten over onroerende verrichtingen betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Heel kort, het gaat hier over een decreet dat toelaat om het tekenen van notariële akten door gemeenten te delegeren, en eigenlijk toe te wijzen aan derden. Het is zo dat het digitaal ondertekenen vanop afstand, zowel voor bedrijven als voor privédoelinden, heel efficiënt verloopt, maar het is nog niet altijd mogelijk voor lokale besturen, omdat dit eigenlijk strikt decretaal geregeld is. De lokale besturen kunnen dus nog niet volop gebruik maken van de digitale toepassingen en mogelijkheden, die sinds de uitbraak van de coronapandemie toch wel in de hele maatschappij – ook bij de bedrijven – versneld ingang hebben gevonden. We willen dat met dit decreet wel mogelijk maken voor de gemeenten. We willen dus de mogelijkheid creëren voor de voorzitter van een gemeenteraad en voor de directeur om hun bevoegdheid voor het ondertekenen van authentieke aktes inzake onroerende verrichtingen van de gemeente of het OCMW via authentieke volmacht op te dragen aan een derde die zij aanduiden.

Die derde moet wel een medewerker zijn van het notariskantoor. Het overdragen van het ondertekenen van een authentieke akte beperkt zich telkens tot de ondertekening van de akte die in de volmacht wordt vermeld, dossier per dossier, dus. In de commissie was er eenparigheid van stemmen, waarvoor dank aan de collega's. Ik hoop dan ook dat in deze plenaire vergadering dit voorstel van decreet kamerbreed wordt gedragen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (Neen)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 845/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vanmiddag.

We komen om 18.45 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18.23 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slotmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Nadia Sminate: bevallingsverlof;

Lorin Parys: familieverplichtingen;

Sihame El Kaouakibi, Steve Vandenberghe: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

